

15. zjazd Slovenskej historickej spoločnosti pri Slovenskej akadémii vied

11. – 13. máj 2016

UNIVERSUM

**15. zjazd
Slovenskej historickej spoločnosti
pri Slovenskej akadémii vied**

Skalica 11. – 13. 5. 2016

15. zjazd

Slovenskej historickej spoločnosti pri Slovenskej akadémii vied
a vedecká konferencia *História, historiografia a etika*

(Zjazdový bulletin SHS pri SAV, 2016)

Zostavili Peter Švorc a Martin Pekár

Usporiadateľ: Slovenská historická spoločnosť pri SAV

Spoluusporiadatelia : Historický ústav SAV
Záhorské múzeum Skalica
Ministerstvo vnútra SR, Štátny archív
v Trnave, pracovisko Archív Skalica
Slovenský národný archív v Bratislave

Organizačný výbor: Mgr. Juraj Benko, PhD.
PhDr. Viera Drahošová
Mgr. Gabriela Dudeková, PhD.
Mgr. Diana Duchoňová, PhD.
PhDr. Dušan Kováč, DrSc.
PhDr. Eva Kowalská, DrSc.
PhDr. Rastislav Kožiak, PhD.
PhDr. Katarína Mešková-Hradská, PhD.
Mgr. Miroslav Michela, PhD.
Mgr. Martina Orosová
Mgr. Miroslav Palárik, PhD.
doc. PaedDr. Martin Pekár, PhD.
Mgr. Helena Polakovičová
prof. PaedDr. Štefan Šutaj, DrSc.
prof. PhDr. Peter Švorc, CSc.

Pre Slovenskú historickú spoločnosť pri SAV v Bratislave vydalo
vydavateľstvo UNIVERSUM-EU, s. r. o. Javorinská 26, 080 01 Prešov
(www.universum-eu.sk)

Bratislava – Prešov 2016

ISBN 978-80-89046-94-2

OBSAH

Predslov (<i>Dušan Kováč, predseda SHS</i>)	7
Program zjazdu 2016	9
Od Prešova po Skalicu. Správa o činnosti SHS za roky 2011 – 2015 (<i>Gabriela Dudeková, vedecká tajomníčka SHS</i>)	13
Správa o hospodárení SHS za roky 2011 – 2015 (<i>Diana Duchoňová, hospodárka SHS</i>)	21
Odborné a regionálne sekcie SHS (<i>predsedomia sekcií</i>)	25
Správa o činnosti Slovenského národného komitétu historikov (<i>Bohumila Ferenčuhová, predsedníčka SNKH</i>)	57
Dvoj- a trojstranné medzinárodné komisie (<i>predsedomia slovenských sekcií komisií</i>)	63
Z dejín SHS a jej profil	77
Stanovy SHS	79
Výbor SHS v rokoch 2011 – 2015	86
Štatút SNKH	88
Slovenský národný komitét historikov 2011 – 2015	91
Kontaktné informácie	92

PODUJATIE PODPORILI:

PRVÁ STAVEBNÁ SPORITEĽŇA

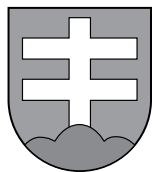
Vydavateľstvo UNIVERSUM-EU, s. r. o., Prešov

Mesto Skalica

Trnavský samosprávny kraj

Veľvyslanectvo Poľskej republiky v Bratislave

Ing. Jozef Vlčej, Realitná agentúra, Holíč

Záštitu nad zjazdom prevzal
primátor mesta Skalica Ing. Ľudovít Barát

*„Čestná stráž“. Študenti histórie na FF PU v Prešove robili historickú kulisu
na 14. zjazde SHS 26. – 28. 4. 2011 v Prešove*

PREDSLOV

Naša spoločnosť založená v roku 1946 sa schádza na svojom 15. zjazde. Pri-
pomíname si tým súčasne 70. výročie vzniku. Dovoľte, aby som vás všetkých
pri tejto príležitosti pozdravil, privítal a zaželel vám úspešné rokovanie.

Slovenská historická spoločnosť pri SAV, jediná profesijná organizácia
historikov a pracovníkov príbuzných vedných disciplín na Slovensku, má
podľa svojich stanov *„chrániť odborné záujmy pracovníkov vo všetkých od-
boroch historickej práce, napomáhať ich uplatnenie v živote spoločnosti, brá-
niť slobodu a etiku vedeckého bádania a myslenia, napomáhať rozvoj his-
torického bádania, rozširovať poznatky získané na poli vedeckého výskumu
medzi svojím členstvom i vo verejnosti. Dbáť najmä na prípravu mladých
historikov a zapájať ich do činnosti Spoločnosti.“* Ak by sme to mali zhrnúť,
našou úlohou a naším poslaním je podporovať historické poznanie, pomá-
hať formovať historické vedomie občanov Slovenskej republiky, ale v nepo-
slednom rade tiež šíriť výsledky bádania našich historikov a poznatky o na-
ších dejinách v zahraničí.

Dnes, keď sa celý svet, celá ľudská civilizácia, zmietajú v kríze spôsobe-
nej rastom extrémizmu a s ním spojeného terorizmu, ktorý prináša konflik-
ty, vojny, genocídu a masové migrácie celých skupín obyvateľstva, je úloha
poznávať dejiny, poznávať vývoj spoločnosti a spoločenských kríz nalieha-
vejšia ako kedykoľvek predtým.

Na našom poslednom zjazde v Prešove roku 2011 sme veľa diskutovali
o zmysle existencie našej spoločnosti, o tom, čo ona svojim členom a spoloč-
nosti prináša. Následne sa výbor SHS rozhodol usporiadať anketu na túto
tému. Anketa ukázala, že pre veľkú väčšinu historikov, archivárov, múzej-
níkov a ďalších pracovníkov, ktorí prichádzajú do styku s dejinami, má naša
profesijná organizácia zmysel, ale členovia SHS sa prihovárali za zvýšenie
aktivity našej spoločnosti. Myslím si, že ak dnes chceme bilancovať našu
činnosť za uplynulých päť rokov, môžeme túto zvýšenú aktivitu potvrdiť.
Ako vyplýva zo správy za uplynulé obdobie, ktorú tu publikujeme, ako aj zo
správ jednotlivých sekcií, urobili sme naozaj veľa. Pribudlo nám mnoho no-
vých členov, najmä z radov mladých historikov, vznikli nové sekcie. Veľký
priestor sme v uplynulom období venovali problematike vyučovania histó-
rie a príbuzných vedných odborov na vysokých školách, pretože táto oblasť
popri vedeckom výskume má mimoriadnu dôležitosť ako pri rozvoji histo-
rického bádania, tak aj pri formovaní historického vedomia. V súčasnosti
patrí Slovenská historická spoločnosť k najväčším a najaktívnejším vedec-
kým spoločnostiam. Vyvíjame početné nielen vedecké, ale aj vedeckopopu-

larizačné aktivity. Za všetku túto prácu patrí vďaka našim aktívnym členom vo Výbore SHS a vo všetkých sekciách.

Ak konštatujeme naše úspechy, neznamená to ale, že máme dôvod na sebauspokojenie. Myslím si, že naša spoločnosť má ešte veľký priestor pre svoju činnosť a záleží nielen na výbore SHS, na predsedoch sekcií, ale doslova na každom členovi našej spoločnosti. Chceme byť aj naďalej otvorení pre všetkých, ktorým leží na srdci úroveň poznania historického procesu na Slovensku i stav historického vedomia našej spoločnosti. Mali by sme v nasledujúcom období vynaložiť naše úsilie predovšetkým v tom smere, aby kritické poznávanie dejín napomáhalo k formovaniu kritického myslenia o dejinách a spoločnosti, a tým ku kultivovaniu občianskej spoločnosti, k šíreniu humanistických princípov, tolerancie a demokratickej diskusie o všetkých historických i aktuálnych témach na Slovensku.

V rámci 15. zjazdu Slovenskej historickej spoločnosti sme sa rozhodli usporiadať konferenciu na tému **História, historiografia a etika**. Sme presvedčení, že práve téma etického rozmeru dejín a historického bádania je dnes aktuálnejšia než kedykoľvek predtým. Je to téma, ktorá zaujíma celú našu historickú obec, ale má veľký vplyv aj na historické vedomie spoločnosti.

Schádzame sa v malom, ale na históriu bohatom západoslovenskom meste Skalica. Verím, že genius loci tohto mesta bude priaznivo vplývať na úroveň nášho rokovania a že v konečnom dôsledku sa mesto Skalica pozitívne zapíše do dejín Slovenskej historickej spoločnosti pri SAV, ale aj, v to neskromne dúfame, aj naša spoločnosť do bohatých dejín Skalice.

Dušan Kováč

predseda Slovenskej historickej spoločnosti pri SAV

**PROGRAM 15. ZJAZDU
SLOVENSKEJ HISTORICKEJ SPOLOČNOSTI PRI SAV**

**Skalica, Dom kultúry
11. – 13. máj 2016**

STREDA 11. máj

13.00 – 18.15 Valné zhromaždenie SHS (1. časť)

13.00 – 13.30 **Otvorenie zjazdu, príhovory hostí**

13.30 – 14.30 **Slávnostné odovzdávanie Cien SHS**

PRESTÁVKA

14.45 – 15.30 **Vyhlásenie SHS** k situácii spoločenských a humanitných
vied a vyučovania dejepisu

15.30 – 16.15 **Valné zhromaždenie**

Správa o činnosti SHS

Správa o činnosti Slovenského národného komitétu
historikov (SNKH)

Správa o hospodárení SHS

PRESTÁVKA

16.30 – 18.15 Správy odborných a regionálnych sekcií

Diskusia

Sprievodné podujatia:

Priebežne v prísálí Domu kultúry: *výstava materiálov a publikácií historických pracovísk a vydavateľstiev*

Od 18.15

Prehliadka Jurkovičovho domu a ďalších pamätihodností Skalice

ŠTVRTOK 12. máj

8.30 – 17.15 Vedecká konferencia *História, historiografia a etika*

- 8.30 – 9.45 **Dušan Kováč:** Etika vo vede a v historiografii
Juraj Šuch: Konštruktivistické chápanie histórie a jeho etické aspekty
Roman Holec: Historický prameň a etika (na stole, pod stolom a kdesi inde....)

Diskusia

- 9.45 – 11.00 **Tünde Lengyelová:** Publicistika, medializácia histórie a etika
László Szarka: Naratívy multietnického Uhorska a problémy metodologického nacionalizmu
László Vörös: Sociálna funkcia historického poznania a vedecké písanie dejín v 21. storočí. Problém morálnej rozpoltenosti moderného historika

Diskusia

PRESTÁVKA

- 11.15 – 12.30 **Peter Švorc:** Etika bádateľa vo vzťahu k minulosti a súčasnosti
Martina Orosová: Ochrana osobných údajov podľa zákona o archívoch a registratúrach – problém prístupu k informáciám pri výskume
Juraj Benko – Elena Gogoláková: Problém plagiátorstva v kontexte súčasného zákona o autorskom práve

Diskusia

OBEDŇAJŠIA PRESTÁVKA 12.30 – 14.00

- 14.00 – 15.15 **Andrzej Chwalba:** Historyk w przestrzeni publicznej. Kiedyś i dzisiaj. (Historik vo verejnom priestore. Kedysi a dnes)
Dušan Škvarna: Otázky nad vysokoškolským štúdiom dejín
Marína Zavacká: Diplom z histórie je zárukou... čoho a pre koho?

Diskusia

PRESTÁVKA

- 15.30 – 17.00 **Martin Pekár:** Scientometria naša slovenská – výhry a prehry v oblasti historických vied
Petr Vorel: Hodnocení vědy a výzkumu v oboru Historie v České republice v letech 2013 – 2016
Viliam Čičaj: Historiografia v *preprojektivizovanom* svete
Blanka Szeghyová: Začnime u seba: kvalita verzus kvantita, alebo kde sa stratili korektúry?

Diskusia

17.00 – 17.15 Záver konferencie

Sprievodné podujatia:

Priebežne v prísálí Domu kultúry: *výstava materiálov a publikácií historických pracovísk a vydavateľstiev*

Od 17.30 *Prehliadka pamätihodností Skalice*

Od 19.30 *Slávnostná večera*

PIATOK 13. máj

8.30 – 11.30 Valné zhromaždenie SHS (2. časť)

- 8.30 – 10.30 Diskusia o činnosti, perspektívach a projektoch SHS
Schválenie nových sekcií
Správa revíznej komisie a udelenie absolutória hospodárke
Udelenie absolutória odstupujúcemu Výboru SHS a SNKH
Voľby Výboru SHS a SHKH

PRESTÁVKA

10.45 – 11.30 Vyhlásenie výsledkov volieb

Záver 15. zjazdu SHS

*Účastníci 14. zjazdu SHS 20. – 28. apríla 2011 sa schádzajú do historickej Dvorany
prešovského evanjelického kolégia*

OD PREŠOVA PO SKALICU

Správa o činnosti Slovenskej historickej spoločnosti

Slovenská historická spoločnosť pri SAV po 14. zjazde 26. – 28. apríla 2011 v Prešove nadviazala na prácu v predchádzajúcich obdobiach a v priebehu piatich rokov uskutočnila viacero podstatných zmien. Nový výbor SHS na svojom prvom zasadnutí 19. 5. 2011 zvolil za nového predsedu Spoločnosti PhDr. Dušana Kováča, DrSc. (z Historického ústavu SAV), za podpredsedov PhDr. Rastislava Kožiaka, PhD. (z Katedry histórie Fakulty humanitných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici) a prof. PhDr. Petra Švorca, CSc. (z Inštitútu histórie Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity), za vedeckú tajomníčku Mgr. Gabrielu Dudekovú, PhD., a za hospodárku Mgr. Dianu Duchoňovú, PhD. (obe z Historického ústavu SAV).

Cieľom nového Výboru bolo jednak pokračovať v organizovaní vedeckých, odborných i popularizačných podujatí v rámci sekcií, ale najmä celkovo zaktivizovať činnosť Spoločnosti, zvýšiť jej prezentáciu navonok ako profesijnej organizácie a orientovať sa na mladšiu generáciu potenciálnych členov. Zohľadnil pritom aj výsledky prieskumu názorov a námetov na skvalitnenie práce Spoločnosti, ktorú členovia vyjadrili v ankete, iniciovanej podpredsedom R. Kožiakom.

V prvom roku svojho funkčného obdobia sa Výbor SHS sústredil najmä na plnenie **uznesení a odporúčaní valného zhromaždenia**, schválených na prešovskom zjazde. Hneď v prvom polroku, t. j. do konca roka 2011, bolo splnené **uznesenie** zaväzujúce výbor umiestniť všetky relevantné dokumenty Spoločnosti na jej webovej stránke, ako aj uznesenie podporiť *Otvorený list Spoločnosti slovenských archivárov ministrovi vnútra*. Ďalšie uznesenia, poverujúce Výbor upraviť stanovy SHS a v spolupráci so Slovenským národným komitétom (SNKH) dopracovať štatút Komitétu, si vyžadovali dlhšiu prípravu a diskusiu. Novú podobu stanov napokon Výbor SHS schválil v druhom roku činnosti, na svojom zasadnutí 2. 10. 2012, ministerstvo vnútra ich vzalo na vedomie 28. 3. 2013 s účinnosťou od 12. 10. 2012. Upravený štatút SNKH bol schválený už skôr (na jeho zasadnutí 25. 6. 2012), keďže bolo potrebné zosúladiť štatút Komitétu so stanovami Spoločnosti.

Z **odporúčaní** valného zhromaždenia bola hneď v prvom roku splnená požiadavka zvýšiť členský príspevok. Výbor SHS ho od 1. 1. 2012 stanovil na 10 Eur s tým, že člen si môže uplatniť polovičnú zľavu z členského na základe žiadosti zo sociálnych dôvodov (dôchodcovia, rodič na rodičovskej dovolenke a pod.). Odporúčanie zaviesť členské preukazy sa plnilo len postupne,

aj v dôsledku nutnej revízie členstva. Vďaka sponzorskému daru prešovského vydavateľstva UNIVERSUM-EU, sprostredkovaného podpredsedom SHS P. Švorcom, sme získali preukazy zdarma. Preukazy sme priebežne vydávali novoprijatým členom a od januára 2012 tým riadnym členom, ktorí mali uhradené členské. Predseda SHS v mene Výboru uzavrel zmluvu s vydavateľstvom VEDA, že po predložení členského preukazu si môže každý člen uplatniť 15 % zľavu na nákup literatúry v predajniach VEDA.

Ďalšie odporúčanie prešovského zjazdu Výboru „zaoberať sa otváracími hodinami vo vedeckých knižniciach a v archívoch a iniciovať ich predĺženie“ sa uskutočnilo v podobe opakovaných rokovaní predsedu SHS Dušana Kováča a poverených členov Výboru SHS (Eva Kowalská, Miroslav Kamenický) s riaditeľom odboru archívov a registratúr Ministerstva vnútra SR Ing. Jozefom Hanusom, ktorý na prvom stretnutí 22. 2. 2012 prejavil ústretovosť voči predneseným požiadavkám, požadoval však jednať o konkrétnych prípadoch archívov. Vzhľadom na nepriaznivú situáciu v Archíve mesta Bratislavy (AMB) navrhol D. Kováč oficiálne rokovanie s jej riaditeľkou. Začiatkom roka 2013 prebehlo rokovanie zástupcov SHS a Ing. J. Hanusa s riaditeľkou AMB PhDr. Annou Buzinkayovou, ktorá sa vyjadrila, že archív funguje naďalej len obmedzene, v provizórnom režime, a ani v budúcnosti sa nerysuje zlepšenie tejto situácie. V nasledujúcom období sa situácia v archívoch menila v dôsledku reorganizácie štátnej správy a personálnych zmien vo vedení archívov, vrátane AMB.

Všetky materiály 14. zjazdu SHS v Prešove, či už referáty z konferencie **Spoločnosť – politika – história**, alebo materiály z Valného zhromaždenia, sme v roku 2012 uverejnili na webovej stránke našej Spoločnosti v špeciálnej rubrike <http://www.shs.sav.sk/index.php?id=zjazd2011>. Editormi týchto materiálov boli Peter Švorc a Martin Pekár. Vybrané referáty a správy o činnosti SHS a SNKH boli okrem toho publikované v Historickom časopise (4/2011).

Od prešovského zjazdu prešla Slovenská historická spoločnosť určitou reorganizáciou. Hlavnými zmenami v **stanovách** boli ustanovenia týkajúce sa sekcií. Zjednodušila sa štruktúra sekcií – podľa nových stanov sa delia na *odborné* a *regionálne* sekcie (predtým: Sekcie, Kluby, Spolky a Krúžky). Činnosť sekcií dostala v rámci stanov svoju presnú kodifikovanú podobu. Riadnymi členmi Výboru SHS (t. j. s plným hlasovacím právom) sa stávajú tí predsedovia sekcií, ktorí boli zvolení členmi sekcií a boli potvrdení Valným zhromaždením SHS. Sekcia musí mať aspoň 10 členov, ktorí sú členmi SHS, pričom každý člen Spoločnosti môže pracovať v ľubovoľnom počte sekcií. Zakladanie a rozpúšťanie sekcií patrí do kompetencie Výboru SHS, vznik a zánik nových sekcií predkladá Výbor na schválenie nasledujúcemu Valnému zhromaždeniu.

Do stanov okrem toho pribudlo ustanovenie (§ 8 Orgány spoločnosti), že SNKH je jedným z orgánov SHS, pričom je volený Valným zhromaždením SHS.

Hlavnou úlohou Výboru v nasledujúcom období bolo zdynamizovať činnosť a propagáciu SHS, a tiež podchytiť mladšiu generáciu – jednak získavaním nových členov, jednak úsilím o skvalitnenie ich odbornej prípravy, resp. vyučovania histórie. Zdynamizovala sa aj práca Výboru, keď okrem funkcionárov aj ďalší jeho členovia vykonávali špecifické úlohy. Napr. Miroslav Michela zabezpečoval rozosielanie pravidelných e-mailových oznamov SHS; Milan Zemko a Eva Kowalská pracovali ako predsedovia Komisie pre výber nominácií na Cenu SHS; Ľubica Kázmerová zabezpečovala slávnostné odovzdávanie Cien SHS v rámci podujatí *História Magistra*, ktoré pravidelne organizuje jej sekcia. Počas zhruba 1,5-ročného výpadku hospodárky Diany Duchoňovej z dôvodu rodičovskej dovolenky si jej povinnosti rozdelili Dušan Kováč a Milan Zemko. Žiaľ, koncom roka 2013 PhDr. Milan Zemko, CSc., navždy odišiel z našich radov. Na jeho miesto nastúpila ako členka Výboru Mgr. Martina Orosová. Celkovo pracovalo a pracuje vo Výbore SHS 11 volených členov a 18 predsedov sekcií, ktorí sa po potvrdení Valným zhromaždením automaticky stávajú plnoprávnymi členmi Výboru Spoločnosti.

Jedným z prostriedkov väčšej prezentácie Spoločnosti sa stalo udeľovanie a slávnostné odovzdávanie **Ceny SHS**, ktoré bolo organizované ako verejné podujatie za prítomnosti médií. Cena sa od roku 2009 udeľovala v dvoch kategóriách – za vedeckú a za populárno-vedeckú prácu –, od roku 2015 sa ju Výbor rozhodol udeľovať aj v tretej kategórii: edícia prameňov. Návrhová komisia i Výbor SHS pritom kládli dôraz najmä na začínajúcich autorov, na mladšiu a najmladšiu generáciu, pre ktorých má čestná Cena SHS charakter morálnej podpory a odborného uznania. Exempláre kníh, ktoré Spoločnosť dostala spolu s návrhmi na nomináciu na Cenu SHS, poskytol Výbor ako vecné ceny pre súťažiacich *Dejepisnej olympiády*, ktorú spoluorganizuje a odborným garantom je Sekcia najnovších dejín pod vedením Ľ. Kázmerovej. (Podrobnejšie o Cene SHS a ocenených pozri: <http://www.shs.sav.sk/index.php?id=cena2015>)

Skvalitnili sme prezentáciu poslanca a aktivít SHS na **webovej stránke** <http://www.shs.sav.sk>. Jej prevádzkovanie, spolu s **facebookovou stránkou**, zabezpečuje Mgr. Peter Krákorník. Vzhľadom na všeobecnú dostupnosť moderných technológií v súčasnosti, ale aj vzhľadom na limitované finančné a administratívne možnosti Spoločnosti, prebieha informovanie členov práve prostredníctvom webovej stránky a najmä e-mailovej komunikácie. Pravidelné oznamy Spoločnosti, ktoré zasielame riadnym členom SHS, sa

týkajú nielen aktivít našej Spoločnosti, ale predstavujú informačnú bázu o celej škále odborných a popularizačných akcií na Slovensku i v zahraničí. Web-stránku sme reorganizovali po obsahovej aj vizuálnej stránke; okrem uverejnenia základných dokumentov sme zaviedli nové rubriky a obsah pravidelne aktualizujeme. Tento spôsob prezentácie prispel nielen k transparentnosti, ale aj celkovej propagácii našej Spoločnosti.

Samostatnú rubriku pod názvom **Profil absolventa histórie** sme zaviedli po uskutočnení prvého zo série podujatí, ktoré pod týmto názvom iniciovala naša Spoločnosť a v spolupráci s Inštitútom histórie Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity zorganizovala 21. – 23. 11. 2012 v Prešove. Cieľom podujatia *Profil absolventa odboru história* bola výmena skúseností a diskusia o problémoch pri vyučovaní histórie na vysokých školách, ako aj návrhy na jeho skvalitnenie. Podarilo sa tým zhruba po 10 rokoch oživiť tradíciu pravidelných stretnutí a diskusií vedúcich katedier histórie na Slovensku. Jednotlivé príspevky z konferencie boli uverejnené pod redakčným vedením P. Švorca v internetovom časopise *Dejiny* 1/2013 (http://dejiny.unipo.sk/PDF/Dejiny_1_2013.pdf). Správu o konferencii s prijatými uzneseniami, resp. návrhmi, uverejnil D. Kováč na web-stránke SHS v spomínanej rubrike spolu s ďalšími materiálmi (*Kompetencie absolventa odboru histórie* – P. Švorc, *Kompetencie učiteľa dejepisu* – Viliam Kratochvíl) s výzvou, aby sa začala diskusia na túto tému. Ďalšie rokovanie zástupcov katedier histórie s pozvanými odborníkmi zo zahraničia sa uskutočnilo na Katedre histórie Filozofickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici 19. 11. 2015, z ktorého okrem iného vzišla iniciatíva založiť novú sekciu SHS (pre vysokoškolské vzdelávanie a odborovú didaktiku) a prijať na zjazde v Skalici výzvu SHS k situácii spoločenských a humanitných vied a vyučovaniu histórie na Slovensku.

Ako ďalší z prostriedkov na dosiahnutie väčšej prezentácie SHS navonok prijal Výbor návrh predsedu D. Kováča, aby okrem jednotlivých akcií, ktoré organizujú konkrétne sekcie, sa každý rok konalo hlavné spoločné podujatie Spoločnosti na aktuálnu tému, ktorá sa netýka len špecializovaných oblastí a historických období, ale celej historickej obce. Prvým takýmto podujatím bola spomínaná konferencia *Profil absolventa histórie* (2013), v ďalšom roku medzinárodná konferencia doktorandov v Košiciach usporiadaná v rámci pravidelného cyklu konferencií študentov histórie pod názvom *Stretnutie mladých historikov* spolu s Katedrou histórie Filozofickej fakulty Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach, v roku 2015 pokračovanie cyklu *Profil absolventa histórie* a v tomto roku 15. zjazd našej Spoločnosti s vedeckou konferenciou na aktuálnu tému *História, historiografia a etika*.

Výsledkom zaktivizovania Spoločnosti je nielen skutočnosť, že do našich radov sa hlásia noví členovia mladšej a najmladšej generácie, ale aj vznik troch nových sekcií. Na návrh predsedu D. Kováča členovia Výboru a predseda oslovili vo viacerých mestách kolegov s ponukou, aby založili regionálnu sekciu. Nie všetky sa stretli s úspechom, avšak podarilo sa založiť 4 nové sekcie. Tri regionálne sekcie vznikli v roku 2015 v Nitre (pod názvom *Nitriansky spolok historikov*), v roku 2016 v Ružomberku (*Spolok historikov v Ružomberku pri SHS*) a v Trnave (*Tyrnavia – Spolok trnavských historikov*), v tom istom roku aj štvrtá, odborná *Sekcia pre vysokoškolské vzdelávanie a odborovú didaktiku*. Ďalšia odborná sekcia, združujúca učiteľov dejepisu stredných a základných škôl, je v prípravnom štádiu.

V priebehu piatich rokov sa do našej Spoločnosti prihlásilo spolu 98 nových členov, najmä mladšej generácie, vrátane doktorandov, a to vďaka členom Výboru a sekcií, ktorí ich aktívne získavali na svojich pracoviskách a tiež v súvislosti so vznikom nových sekcií. Na jednej strane sa nám podarilo zvýšiť počet členov, na strane druhej sa nepodarilo úplne dotiahnuť revíziu členstva s nadväznosťou na problémy s platením členského. Zo všetkých evidovaných členov SHS totiž len zhruba tretina pravidelne platila členské príspevky. S týmto problémom sa potýkalo aj predchádzajúce vedenie našej Spoločnosti. Podľa správy predchádzajúceho predsedu PhDr. Viľama Čičaja, CSc., a tajomníčky PhDr. Kataríny Hradskej, PhD., prednesenej na prešovskom zjazde, mala naša Spoločnosť evidovaných 322 členov. Viacerí z nich ale nemali niekoľko rokov zaplatené členské, nevyvíjali žiadne aktivity v Spoločnosti, ani nereagovali na naše výzvy. Mali sme problém zistiť ich aktuálne kontaktné údaje, vo viacerých prípadoch sme skončili neúspechom. Podľa ustanovenia stanov je možné člena neplatiaceho členského príspevky viac ako 2 roky vylúčiť zo Spoločnosti na základe rozhodnutia Výboru. Zámerom nášho Výboru bolo ale členov zaktivizovať, nie vylučovať. Na základe revízie členstva a platenia členského sme pristúpili k viacerým krokom, ktoré majú členov podnietiť k úhrade členského. Sprehľadnili sme informácie o spôsobe úhrady a na web-stránke uverejňujeme prehľad platenia členského. Členov, ktorí neplatili členské viac ako 2 roky a nereagovali na výzvy, sme vyradili z mailing listu, takže prestali dostávať pravidelné oznamy SHS. Viacerých to podnietilo k aktivite, problém platenia členského a dotiahnutie revízie členstva ale zostáva stále aktuálnou úlohou aj pre budúce vedenie našej Spoločnosti.

Rozšírili sme aj rady čestných členov Spoločnosti. Výbor na zasadnutí 2. 12. 2015 rozhodol udeliť čestné členstvo *prof. PhDr. Dr. h. c. Júliusovi Albertymu*, CSc., pri príležitosti jeho 90. výročia narodenia, najmä vzhľa-

dom na jeho vedecké a pedagogické zásluhy, ako aj význam jeho dlhoročných aktivít v dejinách našej Spoločnosti, ktoré zachytil aj vo svojej autobiografii.

Ťažiskom práce našej Spoločnosti zostávalo organizovanie podujatí rôzneho charakteru, usporiadaných najmä v rámci jednotlivých sekcií, ale aj Výborom alebo jednotlivými členmi mimo vedúcich štruktúr. Na rok 2016 plánujeme vyše 30 podujatí. Paleta aktivít je skutočne pestrá: od domácich i medzinárodných vedeckých a odborných konferencií, seminárov, workshopov, diskusií, prezentácií a iných podujatí, organizovaných najmä odbornými sekciami, sa najmä regionálne sekcie špecializujú na popularizáciu prostredníctvom tradičných, aj nových interaktívnych foriem, ako sú prednáškové cykly, vlastivedné semináre, výstavy, besedy, dni otvorených dverí, komentované prehliadky pamätihodností, exkurzie, súťaže a podobne. Veľká časť akcií sa zameriava na mládež alebo na vzdelávanie mladšej a najmladšej generácie. K takýmto pravidelným podujatiam patria už spomínaný cyklus konferencií doktorandov, kolokviá *Profil absolventa*, podujatia pre študentov histórie a širšiu verejnosť v Banskej Bystrici či v Košiciach a Prešove, ale aj *Dejepisná olympiáda* pre žiakov základných a stredných škôl, ako aj cykly podujatí pre stredoškolskú mládež, ktorú organizujú regionálne sekcie v Topoľčanoch a Nitre. Spolu sa pod hlavičkou SHS uskutočnili dve až tri desiatky akcií ročne, nepočítajúc osobitne jednotlivé prednášky.

Samozrejme, ich uskutočnenie by nebolo možné bez spolupráce s ďalšími inštitúciami a spriatelенými pracoviskami, a to aj vzhľadom na naše finančné možnosti. V prvom rade to bola spolupráca s Historickým ústavom SAV, ktorý okrem odborného a technického zázemia zabezpečuje aj administrovanie finančnej dotácie, o ktorú sme sa každoročne uchádzali a úspešne ju získavali prostredníctvom Komisie pre spoluprácu s vedeckými spoločnosťami SAV. Keďže príjmy z členského sú nízke, táto dotácia nám umožnila spolufinancovať veľkú väčšinu našich podujatí.

Pravidelne spolupracujeme so spriatelенou Spoločnosťou slovenských archivárov a ďalšími organizáciami. Vymenovanie všetkých ďalších inštitúcií, s ktorými spolupracujeme, by zabralo veľa miesta, sú to prakticky všetky katedry histórie, niektoré archívy a ďalšie pracoviská, najmä kde pracujú členovia Výboru SHS a naše sekcie. (Podrobnejšie pozri: <http://www.shs.sav.sk/> – rubrika Správy o činnosti). V dnešnej situácii nie je obvyklé, a ani prakticky možné, uskutočniť akciu bez spolupráce s inými inštitúciami. Ešte viac to platí pri príprave publikácií, na ktorých sa pravidelne podieľajú aj naši členovia, ich vydanie však SHS nie je schopná financovať. Čiastočne to umožňovala spomínaná dotácia od SAV, ktorú sme využili na

publikovanie materiálov 14. zjazdu SHS pod názvom *Spoločnosť – politika – história* na webovej stránke, a tiež na spolufinancovanie publikácie *Milan Rastislav Štefánik a česko-slovenské zahraničné vojsko (légie)* pod edičným vedením Dr. Bohumily Ferenčuhovej, CSc., (Bratislava : Spoločnosť Pro Historia 2014). V nasledujúcich rokoch však už pravidlá použitia dotácie financovanie publikácií neumožnili.

Pokračuje medzinárodná spolupráca s Polskim Towarzystwom historycznym a so Sdružením českých historiků, ktorí vysielajú svojich zástupcov na niektoré naše podujatia. České združenie pozvalo dvoch zástupcov SHS na X. zjazd českých historikov v Ostrave v septembri 2011, za našu Spoločnosť sa ho zúčastnili Peter Švorc a Martin Pekár. Tento rok sme na náš zjazd v Skalici pozvali okrem zástupcov týchto spriatelенých združení aj delegátov Maďarskej historickej spoločnosti. Medzinárodná spolupráca prebieha aj formou účasti našich členov na konferenciách, ktoré SHS spoluorganizuje, ako aj prostredníctvom aktivít SNKH.

(Podrobné správy SHS za jednotlivé roky pozri v rubrike „Správy o činnosti SHS“ na: <http://www.shs.sav.sk>)

Milé členky a milí členovia Slovenskej historickej spoločnosti! Naše aktivity by neboli možné bez obetavej a nezištnej dobrovoľníckej práce našich členov, predsedov sekcií, Výboru a jeho funkcionárov, ani bez spolupráce s priateľmi z iných organizácií. Naša Spoločnosť má dobrovoľnícky charakter, kde aj vysokokvalifikované činnosti, najmä manažérske, účtovnícke a administratívne práce, musíme vykonávať s nasadením osobnej energie, času i finančných príspevkov. Cenná je každá Vaša práca, aktivita každého člena a členky našej Spoločnosti, ktorá naplňa jej ciele. Dovoľte mi vyjadriť Vám za ňu úprimnú vďaku.

Slovenská historická spoločnosť má v tomto roku svoje 70. narodeniny. Nesieme dedičstvo našich predchodcov, ale žijeme v súčasnosti a musíme hľadiť do budúcnosti. Súčasná spoločenská situácia ukazuje, že dnes má skutočne význam práca našej profesijnej organizácie, ktorá má za cieľ aj širšie úlohy humanizácie spoločnosti šírením poznatkov o dejinách a etických princípov vo výskume, vo vzdelávaní a v živote spoločnosti. Sme presvedčení, že aj ďalšia práca Slovenskej historickej spoločnosti má zmysel a budúcnosť. Katarína Hradská v správe prednesenej na prešovskom zjazde konštatovala, že „historická spoločnosť sa dostala do určitej generačnej krízy“, že mladá generácia nechce vstúpiť do SHS. Túto bariéru sa nám podarilo prekonať, využime to pre našu činnosť v budúcnosti.

*Gabriela Dudeková
vedecká tajomníčka SHS*

14. zjazd SHS 26. – 28. apríla 2011.

Rokovanie v pléne v historickej budove prešovského evanjelického kolégia.

V popredí prof. PhDr. Ladislav Tajták, CSc. (vľavo) a prof. PhDr. Ferdinand Uličný, DrSc.

SPRÁVA O HOSPODÁRENÍ SLOVENSKEJ HISTORICKEJ SPOLOČNOSTI PRI SAV ZA ROKY 2011 – 2016

Slovenská historická spoločnosť za uplynulých 5 rokov hospodárila s finančnými prostriedkami, ktoré získala z členských príspevkov, úrokov v banke a dotácií poskytnutých od Slovenskej akadémie vied. Nový výbor SHS na svojom prvom zasadnutí dňa 19. mája zvolil za hospodára SHS Mgr. Dianu Duchoňovú, PhD. Po prevzatí agendy predstavovali finančné prostriedky spoločnosti dohromady sumu 129,49 €. Výdavky na zjazd v Prešove výrazným spôsobom znížili hotovosť Slovenskej historickej spoločnosti. Keďže sme sa už koncom mája 2011 uchádzali o finančnú dotáciu od Komisie SAV pre spoluprácu s vedeckými spoločnosťami SAV, ktorú sme aj úspešne dostali, bolo potrebné vyriešiť zložitú finančnú situáciu spoločnosti. Stanovili sa dve priority v otázke hospodárenia: zefektívnenie výberu členského u existujúcich členov a rozširovanie členskej základne. Druhá priorita sa týkala práve vedeckých a odborných aktivít a možnosti získať finančné príspevky na ich realizáciu. Tu treba spomenúť, že bez spolupráce s Historickým ústavom SAV, by sme sa o dotáciu nemohli uchádzať (žiadosť predkladá Historický ústav a nie Slovenská historická spoločnosť). Keďže bol príspevok poskytnutý Historickému ústavu, účel použitia a forma vyúčtovania musela byť v súlade s poslaním a predpismi záväznými pre vedecké organizácie SAV. Finančná dotácia sa potom zadministrovala prostredníctvom refundácií.

Žiadosť o finančný príspevok obsahoval okrem zmluvy o spolupráci na projekte spoločných akcií na konkrétny rok aj zoznam plánovaných spoločných akcií a návrh rozpočtu projektu (vo forme excelovských tabuliek). V žiadosti na rok 2011 bolo registrovaných 12 vedeckých a odborných podujatí a dostali sme na ne príspevok vo výške 3080 €. Ďalšie roky sa žiadosti o dotáciu podávali dvakrát do roka – v tzv. jarnom a jesennom termíne. V roku 2012 sme získali 7060 €, v roku 2013 6700 €, v roku 2014 6000 €, v roku 2015 5970 € a na rok 2016 vo výške 4860 €, pričom nový Výbor SHS si bude môcť podať v septembri tohto roku ešte žiadosť o dodatočnú dotáciu. Celkovo sme teda dostali od Komisie SAV pre spoluprácu s vedeckými spoločnosťami SAV celkovú dotáciu vo výške 33 670 € (na vyše 120 vedeckých a odborných podujatí). Na uľahčenie odovzdávania správ, materiálov a účtov z podujatí vypracovala hospodárka SHS Mgr. Diana Duchoňová, PhD., pre vedúcich sekcií a krúžkov manuál k vyúčtovaniu, ktorý obsahuje okrem nevyhnutných podkladov potrebných na refundáciu aj zá-

kladné informácie o tom, akým spôsobom sa môžu refinancovať náklady vzniknuté pri organizácii konferencií, výstav či prednášok.

Dva roky (2011 – 2012) sme zápasili s nedostatkom peňažných prostriedkov, až kým sa nám podarilo získať istú finančnú rezervu z vyzbieraných členských príspevkov. Pretože väčšina podujatí bola naplánovaná na jesenné obdobie, respektíve sa vyúčtovania z podujatí odovzdávali ku koncu roka, podávali sa podklady na refundáciu postupne, podľa našich finančných možností.

V roku 2011 (od 19. mája 2011) sa nám podarilo vyzbierať členské vo výške 232 €. Suma je nízka z toho dôvodu, že väčšina členov SHS, podľa zaužívaného zvyku, uhradila členský príspevok ešte v prvých mesiacoch roka. Prispela k tomu aj organizácia zjazdu SHS v Prešove. Od 1. januára 2012 navyšil Výbor SHS výšku členského príspevku na 10 €, pričom na základe písomnej žiadosti si mohli členovia zo sociálnych dôvodov (nezamestnanosť, rodič na materskej dovolenke, dôchodca a pod.) uplatniť polovičnú zľavu z členského. Aj zvýšenie sumy členského príspevku napomohlo k tomu, že v nasledujúcom roku 2012 sme vybrali členské vo výške 1692,50 €. Keďže ale v roku 2013 klesli členské príspevky na 725 €, museli sme znova riešiť zefektívnenie ich výberu. Pristúpilo sa k revízii členstva, na webovej stránke Slovenskej historickej spoločnosti sme začali pravidelne uverejňovať prehľad platenia členského aj so spresnenými informáciami o možnostiach platby členského. Zostavil sa nový mailing list (vďaka dr. M. Michelovi), do ktorého boli zaradení iba tí členovia, ktorí uhradili členské príspevky za posledné dva roky. Tento postup zefektívnil výber príspevkov, pretože neplatiacim členom SHS prestali chodiť informácie o činnosti spoločnosti, a tak uhradili aj zameškané členské. V roku 2014 sme vďaka disciplinovanosti členov SHS vyzbierali členské vo výške 2307 €, v roku 2015 1227 € a v roku 2016 (do 31. 3. 2016) 1150 €.

V rokoch 2011 až 2016 sa Slovenská historická spoločnosť zaradila medzi jednu z najaktívnejších vedeckých spoločností. Ešte raz by som preto chcela vysloviť poďakovanie Historickému ústavu SAV, ktorý administratívne zastrelil naše podujatia a predsedom odborných a regionálnych sekcií SHS, ktorí zorganizovali vedecké a odborné podujatia a spolupracovali pri odovzdávaní podkladov potrebných na refundáciu nákladov na ich podujatia. Podobne sa nám podarilo aj zlepšiť spôsob vyberania členského SHS, aj keď táto otázka stále zostáva problémom a behom na dlhú trať, ktorý bude musieť riešiť aj nový Výbor SHS. Ku koncu marca 2016 Slovenská historická spoločnosť disponovala financiami vo výške 5779,05 €. Ďalšou otvorenou otázkou zostáva aj zlepšenie komunikácie medzi členmi SHS a hospodárom

SHS ohľadom žiadostí o zníženie členského zo sociálnych dôvodov. Z doterajšej praxe sa vyskytli tri okruhy problémov. V prvom prípade si člen nepodáva žiadosť o zníženie a automaticky platí znížené členské, pričom sa stáva, že niektorí platia stále 3,50 € a nie 5 €. Ide prevažne o členov, ktorí automaticky platia polovicu členského ešte pred roku 2012 a zvyčajne nesledujú maily ani webovú stránku Spoločnosti, respektíve nekomunikujú s vedením. V druhom prípade je problémom doba trvania zľavneného členského, napríklad pri materskej dovolenke alebo z dôvodu nezamestnanosti, kedy nám členovia zabúdajú oznámiť zmenu svojich pomerov. Napokon sa zmienim o členoch, ktorí považujú žiadosť o zľavnené členské za prejav istého zneváženia ich osoby zo strany vedenia SHS. Hospodár nemá možnosť zistiť si informácie o aktuálnom sociálnom stave členov (dôchodok, materská dovolenka atď.), a tiež treba uviesť, že nie každý člen SHS v dôchodkovom veku má záujem o platenie zníženého členského. Bolo by potrebné túto otázku podrobnejšie komunikovať s členmi spoločnosti s vysvetlením, že akékoľvek zmeny vo výbere členských príspevkov sú schvaľované Výborom SHS a nie výmyslom jednotlivcov (hospodára).

Diana Duchoňová
hospodárka SHS

„Zbrojnosť“, 14. zjazd SHS 26. – 28. 4. 2011 v Prešove

SEKCIA ARCHÍVNICTVA A POMOCNÝCH VIED HISTORICKÝCH

Rok vzniku: 1980
Predseda sekcie: doc. PhDr. Juraj Roháč, CSc.
Mailový kontakt: juraj.rohac@gmail.com

Odborné zameranie: Výskum problematiky pomocných vied historických – zhodnotenie stavu poznania v konkrétnej disciplíne, dokumentácia hlavných línií a trendov rozvoja jednotlivých PVH na Slovensku, možnosti využívania týchto vied v historickom bádaní, rozvíjanie archívnej vedy a praxe.

Činnosť sekcie v rokoch 2011 – 2015: Sekcia v tomto období v spolupráci s inými organizáciami a inštitúciami (najmä Spoločnosťou slovenských archívárov, Slovenským národným archívom v Bratislave, Katedrou archívnictva a PVH Filozofickej fakulty UK v Bratislave) pripravila a realizovala viacero odborných a vedeckých podujatí. Každoročne sa podieľala – v spolupráci so Spoločnosťou slovenských archívárov (hlavný organizátor) – na organizovaní už tradičného podujatia – *Archívnych dní v Slovenskej republike*. Súčasťou týchto celoslovenských stretnutí archívárov sú i vedecké konferencie: v roku 2011 to boli XV. archívne dni v SR v Humennom (*Zbierky v archívoch SR*), roku 2012 XVI. archívne dni v SR v Trnave (*Verejná správa po roku 1945 v zrkadle archívnych dokumentov*), roku 2013 XVII. archívne dni v SR v Bratislave (*Veda, kultúra a šport v archívoch*), roku 2014 XVIII. archívne dni v SR v Prešove (*Prvá svetová vojna v dokumentoch*) a v roku 2015 XIX. archívne dni v SR v Liptovskom Mikuláši (*Digitalizácia archívneho kultúrneho dedičstva*). Na týchto podujatiach sa pravidelne zúčastňovali aj archívári a zástupcovia spoločností archívárov z krajín V4, Slovinska, Rakúska. Tieto konferencie majú vysokú odbornú a vedeckú úroveň a získali si už aj medzinárodný ohlas, čo potvrdzuje aj účasť generálneho sekretára Medzinárodnej rady archívov v Paríži (CIA/ICA) Davida A. Leitcha na archívnych dňoch v rokoch 2012 a 2013. Príspevky z Archívnych dní v SR sú publikované v konferenčných zborníkoch. Za tradičnú možno označiť aj spoluprácu so Slovenským národným archívom v Bratislave.

V rokoch 2011 – 2015 SNA a sekcia (v spolupráci s ďalšími inštitúciami) pripravili viacero vedeckých konferencií (2011 – *Pôdohospodárstvo v dejinách Slovenska. Tradičie, inovácie a kultúrne dedičstvo*, 2012 – *Od špitála k nemocnici. Zdravotníctvo, sociálna starostlivosť a osвета v dejinách*

Slovenska (konferencia s medzinárodnou účasťou), 2013 – *Slovenské archív-nictvo v 21. storočí. (Ne)zabudnuté fotografie?* (konferencia spojená s wor-kshopom), 2014 – *Remeslo má zlaté dno... Cechy, živnosti, manufaktúry a to-várne v dejinách Slovenska*. Ďalšími spoločnými podujatiami bol workshop (medzinárodné vedecké podujatie) *Prezentácia a ochrana archívneho dedič-stva – vízie a realita* (2011), workshop *Historické fotografie v slovenských ar-chívoch. Kroky na ceste k ich systematickej ochrane* (2012) a odborný semi-nár pri príležitosti 100. výročia narodenia zakladateľa slovenskej archívnej vedy PhDr. Michala Kušika, CSc. (1915 – 2000). Z týchto podujatí boli vy-dané (resp. sa pripravujú) zborníky príspevkov. Sekcia archívnictva a PVH sa podieľala aj na zabezpečení medzinárodnej vedeckej konferencie *Zvyky, práva a správa v minulosti našich miest a mestečiek* (Poprad – Spišská Sobota 2012) – hlavným organizátorom bola Sekcia pre dejiny miest SHS. Na or-ganizovaní vedeckých podujatí sekcia spolupracovala aj s Katedrou archív-nictva a PVH Filozofickej fakulty UK.

Roku 2013 pripravili vedeckú konferenciu *Slovo písmo, obraz a znak – komunikácia na Slovensku na prelome stredoveku a novoveku* (vydali aj zborník príspevkov) a roku 2015 workshop *Činnosť hodnoverných miest na Slovensku* (zborník je v tlači). Na mnohé akcie získala sekcia finančnú do-táciu poskytovanú Radou vedeckých spoločností SAV. Odborné a vedecké podujatia sa podarilo zrealizovať predovšetkým vďaka spolupráci viacerých zainteresovaných organizácií a inštitúcií (najmä SSA a SNA). O pripravova-ných podujatiach bola odborná verejnosť informovaná prostredníctvom so-ciálnych sietí a správy o niektorých konferenciách a seminároch boli pub-likované v tlači. V ďalšom období svojej činnosti bude sekcia pokračovať v organizovaní svojich tradičných podujatí a v rozvíjaní spolupráce s vedec-kými a odbornými inštitúciami a pracoviskami.

SEKCIA PRE DEJINY MIEST

Rok vzniku: 1972 – 1973
Predseda sekcie: doc. PhDr. Vladimír Segeš, CSc. (do októbra 2012),
PhDr. Michal Bada, PhD. (od októbra 2012)
Mailový kontakt: shs.dejiny miest@gmail.com

Odborné zameranie: Sekcia pre dejiny miest SHS pri SAV sa špecializuje na bádanie v oblasti urbánnych dejín. Ťažiskom výskumu jej členov a účastníkov podujatí, ktoré organizuje, je sledovanie predovšetkým aspektov každodennosti, právnych, vojenských, socio-kultúrnych i konfesijných fenoménov vo vývoji miest, od ich vzniku až po 20. storočie. Jej ambíciou je usporadúvať konferencie, na ktorých budú okrem historických prezentované aj multi- a interdisciplinárne pohľady na procesy súvisiace s históriou miest. Väčšina výstupov z podujatí je publikovaná v periodikách alebo kolektívnych monografiách.

Činnosť sekcie v rokoch 2011 – 2015: V dňoch 2. – 4. októbra 2012 sekcia v spolupráci s Historickým ústavom SAV, mestským úradom v Spišskej Sobote a Štátnym archívom v Levoči, pobočka Poprad, zorganizovala trojdňovú konferenciu s medzinárodnou účasťou pod názvom *Zvyky, práva a správa v minulosti našich miest a mestečiek*. Na konferencii vystúpili necelé tri desiatky účastníkov (zastúpení boli historici, archivári i právnici historici) pričom ťažisko príspevkov, zameraných zväčša na témy z obdobia stredoveku a raného novoveku, tematicky pokrývalo predovšetkým pestré fenomény vývoja správy a právnych vzťahov mestských komunít. Počas zjazdu bol prítomnými účastníkmi konferencie do funkcie predsedu Sekcie pre dejiny miest zvolený PhDr. Michal Bada, PhD., z Historického ústavu SAV. Dňa 15. novembra 2013 sa na pôde Historického ústavu SAV uskutočnil workshop *Archívne pramene ako zdroj poznania ľudnatosti našich miest a sídel v minulosti*, ktorý organizovala Sekcia pre dejiny miest pri SHS v spolupráci s Historickým ústavom SAV. Téma workshopu bola navrhnutá doc. PhDr. Vladimírom Segešom, PhD., na konferencii *Zvyky, práva a správa v minulosti našich miest a mestečiek* v októbri roku 2012 v Spišskej Sobote. Jej aktuálnosť vyplývala z diskusie, ktorá na minuloročnom podujatí prebiehala. Podujatia sa zúčastnili siedmi prednášajúci a viacerí hostia z akademického prostredia, odborníci venujúci sa historickej demografii a mestským dejinám. Časť príspevkov bola vypublikovaná v kolektívnej monografii KOHÚTOVÁ, Mária – LOPATKOVÁ, Zuzana a kol. *Metodo-*

logické limity historického prameňa. Trnava : Filozofická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave : Towarzystwo Slowakow w Polsce, 2014. V roku 2014 Sekcia pre dejiny miest zorganizovala jediné podujatie – konferenciu s medzinárodnou účasťou *Konflikt v meste. Mesto v konflikte*. Uskutočnila sa dňa 13. novembra 2014 za organizačnej spoluúčasti a na pôde Historického ústavu SAV. Jej cieľom bolo spoločne pomenovať podoby konfliktov, ktoré sa v priestore miest v minulosti odohrávali. Samotná téma teda prilákala hojné publikum, pričom boli zastúpení prednášajúci z viacerých vedných odborov. Príspevky predniesli nielen historici, ale aj právnici, etnológovia a jazykovedci. Na podujatí vystúpilo pätnásť prednášajúcich, aj s hosťami dosiahol počet prítomných štyri desiatky. Z podujatia sa chystá i písomný výstup, ktorým bude monotematické číslo ročenky Historického ústavu SAV – *Historické štúdie* (č. 49) v roku 2016.

Sekcia pre dejiny miest v roku 2015 zorganizovala konferenciu s medzinárodnou účasťou – *Kvalita života v dejinách našich miest*. Uskutočnila sa v dňoch 23. – 24. septembra 2015 na pôde Univerzitnej knižnice v Bratislave. Ďalšími spoluorganizátormi boli Univerzitná knižnica v Bratislave a Historický ústav SAV. Na konferencii sa zúčastnili nie len historici, archívári, etnológovia, ale i odborníci z oblasti dejín architektúry a dejín umenia. Konferencia bola s medzinárodnou účasťou. Cieľom konferencie bolo pomenovať a popísať tie vlastnosti života v mestách, ktoré sa určitým spôsobom podieľali na tvorbe jeho kvality, prípadne „ne“kvality a to od stredoveku po polovicu 20. storočia. Na podujatí vystúpilo dvadsaťšesť prednášajúcich, aj s hosťami dosiahol počet prítomných sedemdesiat účastníkov. Jednotlivé príspevky podnietili plodnú a intenzívnu diskusiu. Z podujatia sa chystajú i dva písomné výstupy. Budú nimi kolektívna monografia v roku 2016 na Historickom ústave SAV a druhým monotematické číslo internetového časopisu *Forum historiae* 2016/2.

SEKCIA PRE HOSPODÁRSKE A SOCIÁLNE DEJINY

Rok vzniku: 1968
Predseda sekcie: doc. PhDr. Miroslav Kamenický, CSc.
Mailový kontakt: kamenicky242@gmail.com

Odborné zameranie: Sekcia sa zaoberá hospodárskymi a sociálnymi dejinami od najstarších čias až do 20. storočia. Reflektuje skutočnosť, že na Slovensku neexistuje žiadny špecializovaný ústav hospodárskych a sociálnych dejín, ako je to v iných krajinách. Sekcia sa preto snaží prepojiť historikov, ktorí sa zaoberajú predmetnými dejinami a pracujú na rôznych pracoviskách na Slovensku. Hlavnými výstupmi našich aktivít sú vedecké konferencie, sympóziá, semináre a odborné prednášky.

Činnosť sekcie v rokoch 2011 – 2015: Sekcia zorganizovala štyri vedecké konferencie, tri cykly prednášok (odznelo na nich celkovo 19 odborných príspevkov) a členovia sekcie sa jednotlivito zúčastnili na množstve vedeckých podujatí. V roku 2011 sa uskutočnila v Banskej Štiavnici medzinárodná vedecká konferencia *Argenti fodina 2011*. Konferencia bola zameraná na montánne dejiny stredoeurópskeho priestoru. Odznelo na nej 23 referátov (10 zahraničných, z Francúzska, Nemecka, Čiech, Poľska, Maďarska). Z konferencie bol publikovaný samostatný zborník. Konferencia bola zorganizovaná v spolupráci so Slovenským banským múzeom v Banskej Štiavnici. Z ďalších aktivít v roku 2011 možno uviesť, že bol ukončený dvojročný česko-slovenský projekt – *Kapitál českých krajín a Slovensko v medzivojnovom období*. Zúčastnili sa štyria slovenskí riešitelia (Ľudovít Hallon – vedúci, Roman Holec, Miroslav Sabol a Štefan Gaučík). Projekt sa ukončil účasťou riešiteľov na medzinárodnej konferencii v Prahe pod názvom *Hospodársky nacionalizmus v strednej Európe v 20. storočí*, ktorá sa uskutočnila 19. 10. 2011.

Roman Holec bol hlavným organizátorom medzinárodného seminára v Prahe *Hospodársky nacionalizmus v strednej Európe v 20. storočí* (19. október 2011, za SR referáty: Hallon, Holec, Londak, Gaučík a Sabol). V roku 2011 sa začal riešiť medzinárodný projekt *Globalising Economic History: Multiple Roads from the Past*. Člen za SR – Roman Holec. V roku 2012 sa uskutočnila medzinárodná vedecká konferencia venovaná 250. výročiu založenia Baníckej akadémie v Banskej Štiavnici *Vivat akadémia Banská Štiavnica – vzdelanie, pokrok, tradícia* (Banskej Štiavnici 11. – 13. október 2012). Vedeckým garantom konferencie bol Miroslav Kamenický. Príspevky

boli publikované v recenzovanom zborníku. Ešte v júli 2012 sa uskutočnil svetový kongres hospodárskych dejín v Stellenbosch (Juhoafrická republika). Na kongrese nechýbali členovia našej sekcie (Roman Holec, Ľudovít Hallon). Od roku 2013 sme začali tradíciu každoročných jesenných cyklov prednášok z hospodárskych a sociálnych dejín. 23. októbra 2013 odznel prvý príspevok prvého cyklu – prednáška rakúskeho historika prof. Dr. Karla Vocelku. V roku 2015 sa uskutočnil už tretí cyklus týchto prednášok. Prednášateľmi boli postupne poprední historici hospodárskych dejín (Roman Holec, Ľudovít Hallon, Martin Štefánik, Ján Hunka, Július Bartl, František Chudjak, Miroslav Kamenický a ďalší). Celkovo odznelo za pomerne slušnej účasti poslucháčov 19 odborných príspevkov z rôznych oblastí hospodárskych a sociálnych dejín.

V roku 2014 sme opäť v Banskej Štiavnici zorganizovali medzinárodnú vedeckú konferenciu z montánnych dejín *Argenti fodina 2014*. Konferencia mala podtitul *Bádanie histórie montánnych regiónov Európy*. So svojimi príspevkami na nej vystúpili odborníci zo Slovenska, Čiech, Nemecka, Poľska, Rakúska a Slovinska. Z ďalších aktivít našich členov možno uviesť prednášky: Holec, Roman: *Ideology and Practice of Agrarianism in the Mirror of Slovak-Croatian Relationship*. Medzinárodná konferencia *Croatia and Slovakia: Historical Parallels and Connections (from 1780 to the present day)*, 7. – 11. mája Zagreb (Chorvátsko); Holec, Roman: *Vplyv exilových hospodárskych historikov na československú historiografiu*. (spolu s A. Doležalovou).

V roku 2015 sa uskutočnil už tretí jesenný cyklus prednášok z hospodárskych a sociálnych dejín. Podujatie sa konalo v mesiacoch október a november v Bratislave. Ďalším podujatím, na organizácii ktorého sa naša sekcie spolupodieľala, bola vedecká konferencia s medzinárodnou účasťou študenti zo Slovenska na zahraničných univerzitách a vysokých školách do roku 1945. Konferencia sa uskutočnila v dňoch 10. – 11. novembra 2015 v budove Pedagogickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave. Okrem SHS pri SAV a Historického ústavu SAV bola spoluorganizátorom konferencie Katedra histórie Pedagogickej fakulty Univerzity Komenského. Na podujatí sa zúčastnili slovenskí, českí, maďarskí a rakúski historici.

V roku 2015 sa uskutočnil svetový kongres hospodárskych dejín (Kyoto, Japonsko, august 2015). Na kongrese sa zúčastnil aj člen našej sekcie Roman Holec. Bol vedúcim sekcie *Diversity and Changes in Role of the Economic Elites in Politics in the 19th and 20th Centuries*. Na kongrese predniesol referát *The Economic Elites on the Crossroads of Central European Political History (Dynamit Nobel as Central-European multinational enterprise)*. Miroslav Kamenický sa zasa zúčastnil na medzinárodnom vedeck-

om sympóziu ERBE v júni 2015 v Banskej Štiavnici. ERBE sympóziu, ako stretnutie odborníkov z viacerých vedných disciplín (geológie, baníctva, archeológie a ďalších odborov súvisiacich s montánnou históriou), sa od roku 1993 konalo vo viacerých európskych a zámorských štátoch (Nemecko, Rakúsko, Rusko, Slovensko, USA, Slovinsko, Holandsko, Kanada, Mexiko, Taliansko). Banská Štiavnica víta jeho účastníkov opätovne po sedemnástich rokoch.

SEKCIA PRE VÝSKUM 18. STOROČIA

Rok vzniku: 2011
Predsedníčka sekcie: PhDr. Eva Kowalská, DrSc.
Mailový kontakt: eva.kowalska@savba.sk

Odborné zameranie: štúdium problémov 18. storočia v rôznych vedných disciplínach, ktoré z rôznych aspektov študujú problematiku vývoja v tomto do značnej miery prelomovom období (v historiografii, umenovede, filozofii, historickej sociológii, antropológii...)

Činnosť sekcie v rokoch 2011 – 2015: Prezentovanie Sekcie v rámci konferencie Centra pre výskum cirkevných dejín v Prešove (2011). Sekcia bola spoluorganizátorom konferencie *Štrukturálne premeny komunikačnej praxe v novoveku* (24. – 25. 6. 2014 Bratislava), ktorú koncepčne a organizačne pripravili členovia sekcie E. Kowalská a V. Čičaj. Príspevky vyšli v 49. čísle *Historických štúdií* (2015). Viaceré členky/členovia sekcie sa zúčastnili podujatia organizovaného partnerskou Spoločnosťou pre výskum 18. storočia v ČR (vedecká konferencia *Osvícenci to jsme my*, Praha 10. – 12. 10. 2015). Príprava medzinárodného podujatia *Spaces and Practises of Peregrinating Knowledge: Traveling as Way of Communication and Epistemological Concept (17th and 18th Centuries) / Priestory a praktiky peregrinujúceho poznania: Cestovanie ako spôsob komunikácie a epistemologický koncept (17. a 18. storočie)*, termín október 2016, organizátor P. Konečný.

SEKCIA PRE CIRKEVNÉ DEJINY

Rok vzniku: 1996
Predsedníčka sekcie: prof. PhDr. Mária Kohútová, CSc.
Mailový kontakt: histkohu@savba.sk

Odborné zameranie: Zameraním sekcie je mapovať vývoj cirkevných pomerov na Slovensku od najstarších čias po súčasnosť. Výsledky výskumu záujemcov o túto problematiku sú prezentované na konferenciách.

Činnosť komisie v rokoch 2011 – 2015: V uvedených rokoch usporiadala Sekcia pre cirkevné dejiny päť konferencií. Roku 2011 v spolupráci s Katedrou histórie FF Trnavskej univerzity v Trnave, Historickým ústavom SAV a Inštitútom pre vydávanie prameňov k slovenským dejinám Trnavskej univerzity v Trnave to bola vedecká konferencia *Kláštory a ich význam v slovenských dejinách (k 900. výročiu zoborských listín)*. Väčšina referátov vyšla roku 2012 v zborníku Katedry histórie Filozofickej fakulty Trnavskej univerzity *Studia Historica Tyrnaviensia XIV – XV*. Spolu so Sekciou pre dejiny knižnej kultúry Sekcia pre cirkevné dejiny zorganizovala vedeckú konferenciu *Dejiny knižnej kultúry Nitry a okolia*, ktorá sa konala v Nitre 19. – 21. novembra 2013. Referáty vyšli roku 2014 v zborníku *Ideové prvky národného príbehu v dlhom 19. storočí*, ktorý vydal Historický ústav SAV. V spolupráci s Katedrou histórie Filozofickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave Sekcia usporiadala 23. septembra 2014 v Trnave konferenciu *Pramene k dejinám cirkevnej správy*. Cieľom konferencie bolo predstaviť a analyzovať druhy prameňov, ktoré umožňujú rekonštruovať historické procesy pri formovaní administratívnej cirkevnej štruktúry u nás. Dôležitou bola aj otázka archontológie na nižších úrovniach cirkevnej správy. Referáty vyšli roku 2015 v zborníku *Studia Historica Tyrnaviensia XVII*. V spolupráci s Katedrou histórie FF Trnavskej univerzity v Trnave usporiadala Sekcia pre cirkevné dejiny 4. novembra 2014 v Trnave vedeckú konferenciu *Cirkevné dejiny – súčasť národných dejín*. Cieľom konferencie bolo zdôrazniť, že neoddeliteľnou súčasťou národných dejín, rovnako ako napríklad politické, hospodárske alebo iné odbory historickej vedy sú aj cirkevné dejiny. Príspevky z tejto konferencie vyšli roku 2016 v zborníku Katedry histórie FF Trnavskej univerzity *Studia Historica Tyrnaviensia XVIII*. Sekcia pre cirkevné dejiny sa podieľala aj na organizovaní vedeckého seminára *Štát, cirkev a česko-slovenské vzťahy v prvej polovici 20. storočia*, ktorý sa uskutočnil 22. apríla 2015 v rámci 43. zasadnutia Slovensko-českej komisie historikov v Ružomberku.

SEKCIA PRE DEJINY DVORSKEJ KULTÚRY

Rok vzniku: 2011
Predsedníčka sekcie: Mgr. Diana Duchoňová, PhD.
Mailový kontakt: diduchonova@gmail.com

Odborné zameranie sekcie: Sekcia pre dejiny dvorskej kultúry sa venuje výskumu šľachtických (aristokratických) dvorov a dvorskej kultúry v rámci Habsburskej monarchie. Prioritný je výskum panovníckeho dvora vo Viedni, aristokratických dvorov v Uhorsku a ich komparácia s dvormi v iných častiach monarchie, ale aj postavenie uhorských aristokratov na viedenskom dvore, ich kontakty a kariéra. Pod sekciu spadá aj výskum šľachty (rezidencií, kariéry, každodenného života) v habsburskej monarchii a nástupníckych štátoch od stredoveku až po 20. storočie.

Činnosť sekcie v rokoch 2011 – 2015: Sekcia pre dejiny dvorskej kultúry počas svojho krátkého 5-ročného pôsobenia zorganizovala a spoluorganizovala s Historickým ústavom SAV a Sekciou pre rodové štúdie niekoľko vedeckých seminárov a konferencií. V roku 2011 zorganizovala hneď dve vedecké podujatia. Jednodňový vedecký seminár s názvom *Šľachtický dvor – perspektívy a výzvy súčasného bádania v interdisciplinárnom kontexte* (16. november 2011) bol zameraný na problematiku výskumu šľachtických (aristokratických) dvorov v širšom spoločenskom a kultúrnom kontexte. V spolupráci so Sekciou pre rodové štúdie Sekcia usporiadala jednodňový vedecký seminár s názvom *Od konfliktov k porozumeniu. Premeny rodinných vzťahov v dejinách* (30. november 2011). V roku 2012 Sekcia pre dejiny dvorskej kultúry sa podieľala na zorganizovaní významnej medzinárodnej konferencie *Šľachtické a panovnícke dvory v období neskorého stredoveku a raného novoveku* (22. – 25. október 2012). Na mimoriadne úspešnej vedeckej konferencii vystúpilo 29 prednášajúcich, z toho 18 zo zahraničia (Maďarsko, Poľsko, Česko, Rumunsko). V roku 2014 Sekcia zorganizovala vedecký seminár *Archetypy maskulinity v ranom novoveku* (27. máj 2014). Sekcia v roku 2015 usporiadala v spolupráci so Sekciou pre rodové štúdie aj medzinárodnú konferenciu *Miesto a úloha palatínskeho a miestodržiteľského úradu v Uhorskom kráľovstve v období raného novoveku* (10. jún 2015). V roku 2015 začala Sekcia spoluorganizovať cyklus *Prednášok ku kultúrnym dejinám raného novoveku I.*, ktorých cieľom je priblížiť širokej verejnosti vybrané aspekty kultúrnych dejín raného novoveku.

SEKCIA PRE DEJINY KNIŽNEJ KULTÚRY

Rok vzniku: 2001
Predsedníčka sekcie: PhDr. Eva Frimmová, CSc.
Mailový kontakt: frimmeva@yahoo.com

Odborné zameranie: Sekcia vytvára vhodnú platformu pre výskum dejín knižnej kultúry v širšom slova zmysle. To znamená, že nenahradzuje systematický odborný teoretický či praktický aspekt výskumu knihy, popisu jej prípravy a vzniku, formy a obsahu, tlačiarenstva, problematiky cenzúry, knižného obchodu, ako aj knižníc súkromných a inštitucionálnych, ktorý prináleží pracoviskám knihovníckej profilácie na univerzitách alebo vybraným knižniciam na Slovensku s bohatým historickým knižným fondom. Skôr sa zameriava na organizovanie interdisciplinárnych vedeckých podujatí s medzinárodnou účasťou.

Činnosť komisie v rokoch 2011 – 2015: Sekcia v uvedenom období pripravila niekoľko vedeckých podujatí so zameraním na tlačiarne, tlačiarov a ich produkciu, taktiež knižnice inštitucionálne i súkromné. Ďalšie sa zaoberali rukopisnými i tlačenými literárnymi pamiatkami vyhotovenými alebo zachovanými v danom kraji, príp. v súčasnosti aj v zahraničí, a to z hľadiska knihovedného, filologického, literárneho, umenovedného, teologického vždy v kultúrno-historickom kontexte: v dňoch 21. – 23. novembra 2011 Sekcia pre dejiny knižnej kultúry v spolupráci s Slovenskou národnou knižnicou v Martine, Spolkom slovenských knihovníkov – Komisiou pre historické knižné fondy zorganizovali v Bratislave medzinárodnú interdisciplinárnu vedeckú konferenciu *Odraz českých a slovenských vzťahov v staršej knižnej tvorbe*. Odznelo na nej 26 príspevkov, ktoré boli publikované v zborníku SNK v Martine: *Kniha: zborník o problémoch a dejinách knižnej kultúry*. Martin : Slovenská národná knižnica, 2012. 408 s. V dňoch 20. – 22. novembra 2012 Sekcia pre dejiny knižnej kultúry SHS a Historický ústav SAV v Bratislave v spolupráci so Slovenskou národnou knižnicou v Martine, Teologickým inštitútom Trnavskej univerzity a so Spolkom slovenských knihovníkov zorganizovali v Spišskej Kapitule vedeckú konferenciu *Dejiny knižnej kultúry na Spiši*. 36 príspevkov bolo vypublikovaných v zborníku SNK v Martine: *Kniha: zborník o problémoch a dejinách knižnej kultúry*. Martin : Slovenská národná knižnica, 2013. 512 s.

Ďalšie dve konferencie boli zamerané monotematicky k výročiu uvedených významných udalostí: V dňoch 19. – 21. novembra 2013 Sek-

cia pre dejiny knižnej kultúry a Sekcia pre cirkevné dejiny SHS s Historickým ústavom SAV v Bratislave v spolupráci s Biskupským úradom v Nitre a Žilinskou univerzitou zorganizovali v Nitre vedeckú konferenciu *Dejiny knižnej kultúry v Nitre a okolí*. Venovali ju pamiatke 1150. výročia príchodu sv. Cyrila a Metoda na naše územie, popritom veľkomoravskej tradícii a dejinám Nitrianskeho biskupstva a Nitrianskej stolice. 32 príspevkov bolo uverejnených v zborníku: KOHÚTOVÁ, Mária – FRIMMOVÁ, Eva. *Ideové prvky národného príbehu v dlhom 19. storočí*. Bratislava : Historický ústav SAV vo vydavateľstve Prodoma, spol. s r. o., 2014. 299 s.

V dňoch 4. a 5. novembra 2015 sa konala v Bratislave vedecká konferencia so zahraničnou účasťou *Prelomové obdobie dejín (spoločnosť, kultúra a politika roku 1515)*, ktorú zorganizoval Historický ústav SAV v Bratislave v spolupráci so Sekciou pre dejiny knižnej kultúry. Interdisciplinárna konferencia sa konala pri príležitosti 500. výročia jednej z najvýznamnejších udalostí novoveku – v Bratislave a vo Viedni sa v roku 1515 podpísali dvojité svadobné zmluvy habsburských a jagelovských potomkov, ktoré sa stali právnym podkladom a východiskom vzniku rakúsko-uhorskej monarchie. Odznelo na nej 24 príspevkov, ktoré budú publikované v osobitnom zborníku Historického ústavu SAV.

SEKCIA PRE NOVŠIE SLOVENSKÉ DEJINY

Rok vzniku: 1988
Predseda sekcie: PhDr. Ľubica Kázmerová, CSc.
Mailový kontakt: lubica.kazmerova@savba.sk

Odborné zameranie: Sekcia pre novšie slovenské dejiny Slovenskej historickej spoločnosti združuje záujemcov o dejiny prvej polovice 20. storočia, ktorí sa podieľajú na príprave vedeckých podujatí a na popularizácii dejín uvedeného obdobia. Prednáškovou činnosťou, besedami a rôznymi formami prezentácie v tlačových a elektronických médiách sa členovia sekcie usilujú o šírenie najnovších poznatkov z oblasti histórie.

Činnosť komisie v rokoch 2011 – 2015: Z činnosti sekcie za roky 2011 – 2015 vyberáme popularizačné aktivity, ktoré nadobudli periodickú formu. V spolupráci s Univerzitnou knižnicou v Bratislave sekcia pripravuje stretnutia širokej verejnosti s historikmi a ich tvorbou prostredníctvom cyklu prednášok s názvom *História magistra. Dnes s...* Historický ústav SAV a SHS v zastúpení predsedníčkou Sekcie pre novšie slovenské dejiny PhDr. Ľubicou Kázmerovou, CSc., je už osem rokov garantom a spoluorganizátorom celoštátnej postupovej súťaže žiakov základných a stredných škôl – *Dejepisnej olympiády*. Vyhlasovateľom súťaže je Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky. Obe uvedené aktivity prispievajú k popularizácii histórie ako významnej vedeckej disciplíny.

SEKCIA PRE RODOVÉ ŠTÚDIE

Rok vzniku: 2001
Predsedníčka sekcie: PhDr. Tünde Lengyelová, CSc.
Mailový kontakt: tunde.lengyelova@savba.sk

Odborné zameranie: Sekcia pre rodové štúdie sa zameriava v prvom rade na usporiadanie workshopov, konferencií a prednášok s problematikou zameranou na genderové problémy, predovšetkým v starších obdobiach – stredoveku a ranom novoveku. Táto profilácia je daná najmä tým, že zatiaľ čo výskum rodov v súčasnosti či blízkej minulosti je relatívne bohatý zastúpený sociológmi, psychológmi, pedagógmi a filozofmi, s vývojom týchto vzťahov v histórii sa zaoberá relatívne málo bádateľov. Je to pochopiteľné, nakoľko je to odborne náročný a vysoko špecializovaný výskum. Snahou sekcie je usporiadať každoročne najmenej jedno podujatie, ale vzhľadom na záujem verejnosti je obvykle akcií viac.

Činnosť sekcie v rokoch 2011 – 2015: Najdôležitejšie aktivity v roku 2011: Vedecký seminár Šľachtický dvor – perspektívy a výzvy súčasného bádania v interdisciplinárnom kontexte (16. 11. 2011, Bratislava, 10 referujúcich). Vedecký seminár *Od konfliktov k porozumeniu. Premeny rodinných vzťahov v dejinách* (30. 11. 2011, Bratislava, 6 referujúcich).

Najdôležitejšie aktivity v roku 2012: Medzinárodná vedecká konferencia *Panovnícke a šľachtické dvory v období neskorého stredoveku a raného novoveku* (22. – 24. 10. 2012, Smolenice, 29 prednášajúcich, z toho 18 zo zahraničia).

Najdôležitejšie aktivity v roku 2013: Medzinárodná vedecká konferencia *Vzdelanosť a spoločenské role: vzdelanosť, podpora umenia a školstva, modernizačná a mecénska činnosť aristokracie v 17. – 20. storočí* (12. – 13. 9. 2013, Prešov).

Najdôležitejšie aktivity v roku 2014: V spolupráci s Historickým ústavom SAV, Historickým ústavom FVC MAV, Slovensko-maďarskou zmiešanou komisiou historikov a Výskumnou skupinou Svätoštefanskej koruny „Lendület” HÚ FVC MAV v dňoch 22. – 23. 10. 2014 medzinárodná vedecká konferencia *Korunovácie a pohreby – Mocenské rituály a ceremónie v ranom novoveku*, ktorá sa konala v rámci projektu *Fikcia a skutočnosť, symbol a politikum*. Vykonštruované prvky spoločnej slovensko-maďarskej minulosti. Zúčastnilo sa jej 8 prednášajúcich (4 z Maďarska a 4 zo Slovenska).

Najdôležitejšie aktivity v roku 2015: Medzinárodný seminár *Miesto a úloha palatínskeho a miestodržiteľského úradu v Uhorskom kráľovstve v období raného novoveku*. (10. 6. 2015). V priebehu novembra 2015 sa uskutočnili v rámci cyklu *Prednášok ku kultúrnym dejinám raného novoveku I.* tematické prednášky spojené s diskusiou na tému kriminality, bosoriek a podôb manželského spolužitia v ranom novoveku.

SEKCIA PRE VOJENSKÉ DEJINY

Rok vzniku: 8. 11. 1976
Predseda sekcie: plk. Mgr. Miloslav Čaplovič, PhD.
Mailový kontakt: miloslav.caplovic@vhu.sk

Odborné zameranie: Činnosť sekcie je orientovaná na zhromažďovanie najnovších poznatkov z vojenských dejín Slovenska a na propagáciu výsledkov slovenskej vojenskej historiografie na Slovensku a v zahraničí. Aktivity sekcie sú úzko späté s Vojenským historickým ústavom, ktorého súčasní, ale i bývalí výskumní pracovníci tvoria jadro jej členskej základne.

Činnosť sekcie v rokoch 2011 – 2015: Vedecké podujatia, na ktorých sa organizačne spolupodieľala Sekcia pre vojenské dejiny SHS pri SAV v rokoch 2011 – 2015:

Vedecká konferencia *Slovensko v roku 1941: politika – armáda – spoločnosť*. Miesto a termín konania: Múzeum Slovenského národného povstania Banská Bystrica, 22. jún 2011. Organizátori: Vojenský historický ústav Bratislava, Múzeum SNP v Banskej Bystrici, SHS – Sekcia pre vojenské dejiny.

Vedecká konferencia s medzinárodnou účasťou *Slovensko v roku 1942: politika, armáda, spoločnosť*. Miesto a termín konania: Múzeum Slovenského národného povstania Banská Bystrica, 26. – 27. júna 2012. Organizátori: Múzeum SNP v Banskej Bystrici, Vojenský historický ústav v Bratislave, SHS – Sekcia pre vojenské dejiny, Historický ústav SAV.

Vedecká konferencia s medzinárodnou účasťou *Slovensko v roku 1943: politika, armáda, spoločnosť*. Miesto a termín konania: Múzeum Slovenského národného povstania Banská Bystrica, 25. – 26. septembra 2013. Organizátori: Múzeum SNP v Banskej Bystrici, Vojenský historický ústav v Bratislave, SHS – Sekcia pre vojenské dejiny, Historický ústav SAV.

Vedecká konferencia s medzinárodnou účasťou *Slovenské národné povstanie – Slovensko a Európa v roku 1944*. Miesto a termín konania: Múzeum Slovenského národného povstania Banská Bystrica, 23. – 24. apríla 2014. Organizátori: Múzeum SNP v Banskej Bystrici, Vojenský historický ústav v Bratislave, SHS – Sekcia pre vojenské dejiny, Historický ústav SAV.

Vedecká konferencia s medzinárodnou účasťou *Boje v Karpatoch 1914*. Miesto a termín konania: Vihorlatské múzeum Humenné, 16. – 17. októbra 2014. Organizátori: Klub Vojenskej histórie Beskydy, Vojenský historický ústav v Bratislave, SHS – Sekcia pre vojenské dejiny, mesto Humenné, Vihorlatské múzeum Humenné.

Vedecká konferencia s medzinárodnou účasťou *Boje v Karpatoch 1915*. Miesto a termín konania: SNM – Múzeum ukrajinskej kultúry Svidník, 11. – 12. marca 2015. Organizátori: Klub Vojenskej histórie Beskydy, Vojenský historický ústav v Bratislave, SHS – Sekcia pre vojenské dejiny, mesto Svidník, SNM – Múzeum ukrajinskej kultúry Svidník.

Za uplynulé päťročné obdobie sa členovia Sekcie pre vojenské dejiny SHS pri SAV zúčastňovali aj na ďalších vedeckých podujatiach doma i v zahraničí a zároveň sa aj podieľali na rozsiahlej publikačnej činnosti Vojenského historického ústavu v Bratislave.

SEKCIA PRE VYSOKOŠKOLSKÉ VZDELÁVANIE A ODBOROVÚ DIDAKTIKU

Rok vzniku: 11. 3. 2016

Predseda sekcie: doc. PaedDr. Martin Pekár, PhD.

Mailový kontakt: martin.pekar@upjs.sk

Odborné zameranie: Náplňou činnosti sekcie je spolupráca pri skvalitňovaní vzdelávacieho procesu v oblasti histórie, dejepisu, archívnictva, príp. ďalších príbuzných odborov na všetkých stupňoch škôl, výmena skúseností v rámci Slovenska i so zahraničím, organizácia popularizačných a vedeckých podujatí, koordinácia a artikulácia aktivít SHS v predmetnej oblasti smerom navonok.

Činnosť sekcie v rokoch 2011 – 2015: Sekcia v uvedenom období ešte nepracovala, avšak po svojom konštituovaní nadviazala na neformálne stretnutia vedúcich katedier histórie a archívnictva, ktoré sa stanú pravidelnou aktivitou sekcie.

SEKCIA VŠEOBECNÝCH DEJÍN

Rok vzniku: 1965, obnovená 1998
Predseda sekcie: PhDr. Bohumila Ferenčuhová, DrSc. (do júna 2015),
Mgr. Michal Kšiňan, PhD. (od júna 2015)
Mailový kontakt: michal.ksinan@gmail.com

Odborné zameranie sekcie: Sekcia združuje historikov so záujmom o svetové dejiny, dejiny civilizácií, odborníkov na dejiny nadnárodných regiónov alebo jednotlivých krajín mimo Slovenska. Chronologicky sa zameriava najmä na dejiny 18. – 21. storočia. Morálne podporuje rozvoj dejín medzinárodných vzťahov ako samostatnej historickej disciplíny. Spolupracuje s katedrami všeobecných dejín na slovenských vysokých školách. Udržiava styky s Komisiou pre dejiny medzinárodných vzťahov pri CISH. Propaguje individuálne členstvo v medzinárodných vedeckých spoločnostiach medzi slovenskými historikmi. Usporiadáva medzinárodné vedecké konferencie a prednášky hostujúcich historikov zo sveta na témy súvisiace s jej predmetom záujmu. Je otvorená ďalším návrhom a námetom ako skvalitniť doterajšiu činnosť sekcie z radov všetkých členov SHS.

Činnosť sekcie v rokoch 2011 – 2015: V spolupráci so SNKH a Francúzsko-česko-slovenskou komisiou historikov sa Sekcia všeobecných dejín podieľala na zorganizovaní medzinárodnej vedeckej konferencie *Ako historici píšú biografie – Ecriture historique de la biographie*, ktorá sa konala v Bratislave 22. a 23. 9. 2011.

V roku 2012 členovia sekcie pripravili na základe materiálov z tejto konferencie kolektívnu monografiu *Biografia a historiografia. Slovenský, český a francúzsky pohľad*. Bratislava : spoločnosť Pro história 2012, 240 s. V priebehu jedného roka sa postarali o preklad francúzskych textov do slovenčiny a o vydanie kapitol popredných francúzskych historikov (Antoine Marès, Catherine Horel, Sophie Coeuré, Etienne Boissérie, Isabelle Davion) v hodnotnej publikácii, ktorá sa venovala porovnaniu prístupov francúzskej, českej a slovenskej historiografie z oblasti biografického žánru so zreteľom na teoretické východiská i praktické výskumné metódy. Sekcia sa podieľala na usporiadaní XXI. Letnej univerzity Asociácie Jana Husa na tému *Jedinec a rodina*, ktorá sa konala v Starej Lesnej 2. – 6. júla 2012 a zorganizovala ju Katedra romanistiky a klasickej filológie Prešovskej Univerzity a SAV. Zúčastnili sa jej profesori a doktorandi z Francúzska, Slovenska a Česka. V tom istom roku sekcia usporiadala z iniciatívy Orientalistickej spoločnosti a s jej

spoluprácou spoločné podujatie venované výskumu strednej Európy, post-socialistických krajín a Slovenska v Číne. S prednáškami vystúpil pán Xiaozhong Zhu z Inštitútu ruských, východoeurópskych a stredoázijských štúdií Čínskej akadémie spoločenských vied, ktorý skúma vplyv európskej integrácie na politickú a ekonomickú tranzíciu strednej Európy a „europeizáciu Balkánu“. Druhou prednášajúcou bola pani Jiang Li, z toho istého ústavu, špecialistka na Čechy a Slovensko a nacionalizmus v strednej Európe po roku 1989. Prednášky boli zamerané na perspektívu slovensko-čínskych vzťahov a nasledovala po nich bohatá diskusia.

V roku 2013 Sekcia všeobecných dejín zorganizovala v spolupráci s Nadáciou Milana Rastislava Štefánika vedeckú konferenciu s popularizačným akcentom na tému *Milan Rastislav Štefánik a česko-slovenské zahraničné vojsko (légie)*. Konala sa v Bratislave 23. 5. 2013 a vzbudila pozornosť širokej verejnosti. Z podujatia vydala SHS v Spoločnosti Pro história rovnomen-nú publikáciu (vyšla roku 2014, 140 s.). Vydanie pripravila Sekcia všeobecných dejín SHS. V spolupráci so zastupiteľským úradom SR v Taliansku a Slovenským historickým ústavom v Ríme sa sekcia podieľala na usporiadaní dvoch vedeckých konferencií v Ríme na tému *Česko-slovenská légia v Taliansku a Veľká vojna* (Univerzita la Sapienza 11. 6. 2015, Pamätník Victora Emmanuela 12. 6. 2015).

Sekcia všeobecných dejín sa podieľala na organizovaní medzinárodného semináru *Spomienková kultúra v strednej Európe v prvej polovici 20. storočia*. Konal sa 21. 9. 2015. Hlavnými organizátormi boli Ústav českých dejín FF UK Praha a Masarykův ústav a archiv AV ČR v spolupráci s Historickým ústavom SAV a Slovenskou historickou spoločnosťou, ktorá poskytla na podujatie dotáciu. Koordinátorom akcie bol Miroslav Michela. Sekcia všeobecných dejín mala svoje aktivity aj na Prešovskej univerzite, kde doc. PhDr. Ľubica Harbuľová, CSc., usporiadala rad prednášok s odborníkmi na všeobecné dejiny, kde títo študentom i širšej verejnosti predstavili výsledky svojich najnovších výskumov (napr. v spolupráci s Historickou spoločnosťou kráľovského mesta Prešov to boli *Večery s históriou*, v rámci ktorých mal prednášku Slavomír Michálek). K týmto kolektívnym aktivitám treba prirátat množstvo individuálnych prednášok na významných zahraničných inštitúciách, ktoré v rokoch 2012 – 2015 na Slovensku i v zahraničí predniesli Michal Kšiňan, Miroslav Michela, Bohumila Ferencuhová, Martin Brtko, Ľubica Harbuľová, Matej Hanula, Michal Schvarc, Pavol Petruš a ďalší.

KRÚŽOK HISTORIKOV V TOPOĽČANOCH

Rok vzniku:	1981
Predseda sekcie:	PhDr. Oľga Kvasnicová (do roku 2012), PhDr. Katarína Beňová (od r. 2013)
Mailový kontakt:	benova.benova@gmail.com

Odborné zameranie: Krúžok historikov v Topoľčanoch sa zameriava na spracovávanie a propagáciu dejín topoľčianskeho regiónu. Usporadúva semináre, prednášky, výstavy a exkurzie, ktoré sú venované kľúčovým udalostiam z dejín regiónu, ako aj výročiam významných osobností.

Činnosť sekcie v rokoch 2011 – 2015: V rokoch 2011 – 2015 pripravil KH celý rad podujatí. Ich spoluorganizátormi sú okrem SHS, HÚ SAV a KH viaceré inštitúcie, najmä MV SR, Štátny archív v Nitre, pobočka Topoľčany, Tribečské múzeum v Topoľčanoch, Tribečská knižnica v Topoľčanoch, Tribečské osvetové stredisko v Topoľčanoch, Mesto Topoľčany, Gymnázium Topoľčany a Gymnázium sv. Vincenta de Paul v Topoľčanoch. Prednášajúcimi sú členovia krúžku: PhDr. Katarína Beňová, PhDr. Vladimír Daniš, Mgr. Helena Grežďová, Mgr. Gabriela Chochulová, Mgr. Helena Kopecká, Mgr. Miroslav Kollár, PhDr. Oľga Kvasnicová, Mgr. Andrea Rybanská, Mgr. Bohuš Sasko a PhDr. Mário Žáčík, prípadne prizvaní externí spolupracovníci.

Z aktivít zrealizovaných v roku 2011 treba vyzdvihnúť už tradičný *Deň otvorených dverí v topoľčianskom archíve*, ktorý sa koná každoročne a seminár k Európskemu týždňu miestnej demokracie na tému *Ludské práva na miestnej úrovni* ako aj výstavu k 130. výročiu príchodu prvého parného vlaku do Topoľčian pod názvom *Konečná! Vystupovať!*

Nosnými aktivitami v roku 2012 sa stali seminár *Stavebno-historický vývoj Topoľčian*, venovaný 100. výročiu odovzdania radnice mestu Topoľčany a seminár *Názvy ulíc mesta Topoľčany v premenách času*.

V roku 2013 sa uskutočnili semináre k 840. výročiu prvej písomnej zmienky o meste Topoľčany pod názvom *Topoľčany známe – neznáme* a Odkrývanie minulosti, k 95. výročiu vzniku I. ČSR *Topoľčany za I. ČSR* a seminár *Dr. Ján Bundala* k 100. výročiu príchodu topoľčianskeho dekana a neskôr titulárneho ostrihomskeho kanonika Jána Bundalu do Topoľčian. Seminár zároveň pripomenul 90. výročie úmrtia tejto významnej osobnosti.

Na Židovskom cintoríne v Topoľčanoch bola otvorená výstava pod názvom *Z dejín židovskej komunity v Topoľčanoch*, ktorá je priebežne dopĺňa-

ná a obmieňaná. Ďalšia hodnotná výstava *Stummerovci a Topolčany* mapovala prínos rodiny Stummerovcov pre topolčiansky región.

Rok 2014 sa niesol v duchu 100. výročia vypuknutia 1. svetovej vojny, ktoré si KH pripomenul seminárom *Prvá svetová vojna a Topolčany*. Viacerým výročiam v rodine Stummerovcov bola venovaná výstava *Z dejín rodu Stummerovcov* či *Budúcnosť Stummerovej nemocnice v študentských prácach FA STU v Bratislave*.

Na Židovskom cintoríne v Topolčanoch bola pri príležitosti 70. výročia popravy židov pri obci Nemčice na tzv. nemčickom kopci otvorená II. časť výstavy venovaná židovskej komunite. Vernisáž bola spojené s pietnou spomienkou, ktorej sa zúčastnili viaceré významné osobnosti náboženského i verejného života.

K významným aktivitám v roku 2015 patrí príprava seminára *Život a dielo Gregora Friesenhofa*, pripraveného k 175. výročiu narodenia vzdelanca, redaktora, meteorológa, archeológa, organizátora a podporovateľa moderného poľnohospodárstva na hornej Nitre baróna Gregora Friesenhofa.

V tomto roku KH prvýkrát pripravil *Deň otvorených dverí v Tovarníckom kaštieli*. Ich súčasťou boli 4 tematické výstavy: *Spomienka na Stummerovcov*, *Od parketárne k Decodomu*, *Z dejín rodu Forgáčovcov*, *Stummerova železnica*.

V roku 2015 sa podarilo oživiť tradíciu pravidelných exkurzií do Slovenského múzea A. S. Puškina v Brodzanoch, navštíviť pamätník významného židovského rabína Chatama Sofera v Bratislave či románsky kostolík Panny Márie kráľovnej anjelov na Sádke.

Členovia krúžku sú autormi a spoluautormi monografií. Mgr. H. Kopecská a PhDr. K. Beňová spracovali vo forme brožúry pod názvom *Všetko mi zoberte, len hlavu mi nechajte* životné osudy topolčianskeho rodáka Waltera Frieda.

PhDr. K. Beňová pripravila v roku 2015 pre mesto Topolčany monografiu *Topolčany v období prvej Československej republiky* a brožúru *Sprievodca sakrálnymi pamiatkami mesta Topolčany*. Mgr. H. Grežďová pripravila podklady pre postery obci Tesáre k histórii osady Kokošová, obci Radošina k histórii tamojšej materskej školy a podklady k histórii topolčianskeho súdu pre internetovú stránku Okresného súdu Topolčany. Spracovali tiež heslá k osobnostiam regiónu pre Regionálne združenie inteligencie Ponitria a PhDr. O. Kvasnicová s Mgr. H. Grežďovou sú spoluautorky pripravovanej monografie obce Preseľany.

Členovia krúžku spolupracujú aj s inými spoločnosťami a organizáciami.

V roku 2013 sa konal v priestoroch Židovskej náboženskej obce v Bratislave jednodňový seminár Dokumentačného strediska holokaustu pre učiteľov – multiplikátorov. Absolventi seminára v Medzinárodnej škole v Yad Vashem v Jeruzaleme (konal sa v decembri 2012) sa po roku stretli s lektorkou tejto školy pani Miriam Mouryc. Z jej prezentácie sa dozvedeli o nových vzdelávacích materiáloch a projektoch Yad Vashem. Seminára sa zúčastnili PhDr. K. Beňová a Mgr. H. Kopecká.

PhDr. O. Kvasnicová a Mgr. H. Grežďová sú zároveň členkami Spoločnosti slovenských archivárov. Zúčastnili sa na podujatiach spoločnosti, v máji 2015 na XIX. archívnych dňoch Slovenskej republiky v Liptovskom Mikuláši, venovaných digitalizácii archívneho kultúrneho dedičstva a 25. výročiu založenia Spoločnosti slovenských archivárov, exkurzie vo Varšave v októbri 2015, organizovanej v spolupráci s Poľským archívnym tovarištvom, vedeckej konferencie Škola základ života v októbri 2015 a odborného seminára venovaného 100. výročiu narodenia popredného slovenského archivára, historika a filológa Michala Kušíka v decembri 2015 v Bratislave. Už takmer 40 rokov trvá aj ich spolupráca s Okresným archívom v Zlíne, pre ktorý usporiadali v októbri 2015 exkurziu vo Veľkom Klíži.

Mgr. H. Kopecká a PhDr. K. Beňová sa v septembri 2015 zúčastnili v Mestskom divadle P. O. Hviezdoslava pietnej spomienky spojenej s čítaním mien obetí holokaustu. Akcia sa konala pri príležitosti Dňa obetí holokaustu a rasového násillia. Mgr. H. Grežďová prijala pozvanie na stretnutie pamätníkov a priateľov spisovateľa Ladislava Ťažkého, ktoré sa uskutočnilo pri príležitosti jeho nedožitých 91. narodenín na cintoríne v Klížskom Hradišti a na každoročne konanú tryznu na židovskom cintoríne v Bánovciach nad Bebravou, ktorá sa uskutočnila v októbri 2015.

NITRIANSKY SPOLOK HISTORIKOV

Rok vzniku: 2015

Predseda sekcie: Mgr. Miroslav Palárik, PhD.

Mailový kontakt: mpalarik@ukf.sk

Odborné zameranie: Nitriansky spolok historikov je primárne zameraný na výskum a popularizáciu regionálnych dejín, ale prezentuje aj problematiku spadajúcu pod širšie geografické spektrum. Sprostredkúva kontakt laickej verejnosti s profesionálnymi historikmi v Nitrianskom regióne.

Činnosť komisie v rokoch 2011 – 2015: Nitriansky spolok historikov vznikol v júni 2015. Za krátke obdobie činnosti spolupracoval pri organizovaní dvoch medzinárodných vedeckých konferencií: *Vybrané problémy antiky* a *Každodennosť 19. a 20. storočia*, na ktorých odznali príspevky popredných odborníkov zo Slovenska i Čiech, napríklad: Jarmily Bednaříkovej, Lubora Kysučana, Pavla Valachoviča, Mileny Lenderovej, Anny Falisovej, Evy Morovicsovej a iných. Ďalšími aktivitami spoluorganizovanými spolkom boli cyklické popularizačné podujatia pre školskú mládež a širokú laickú verejnosť ako napríklad: *Historické dni*, venované 70. výročiu oslobodenia Nitry a ukončeniu druhej svetovej vojny, na ktorých vystúpili, okrem iných, aj poprední odborníci na danú problematiku, historici Ivan Kamenec, Ľudovít Hallon, Vojtech Baka a Pavol Steiner; *Stretnutia s osobnosťami vedy*, hosťami prednáškového cyklu spojeného s diskusiou boli Slavomír Michálek, riaditeľ Historického ústavu SAV, Gabriela Dudeková, pracovníčka Historického ústavu SAV, Silvester Trnovec, doktorand Ústavu orientalistiky SAV, Jan Rychlík, pracovník Ústavu českých dejín na Karlovej univerzite v Prahe.

SPOLOK BANSKOBYSSTRICKÝCH HISTORIKOV

Rok vzniku: 2001
Predseda sekcie: PhDr. Rastislav Kožiak, PhD. (do roku 2008),
Mgr. Patrik Kunec, PhD. (od roku 2008)
Mailový kontakt: Patrik.Kunec@umb.sk

Odborné zameranie: Spolok združuje historikov a odborníkov príbuzných disciplín, ktorí sú pracovne etablovaní v meste Banská Bystrica a v jej blízkom okolí. Cieľom SBBH je najmä popularizovať výsledky historického bádania v banskobystrickom prostredí. Prevažujúcimi aktivitami v doterajšej existencii spolku sú realizácie odborných seminárov a prednášok pozvaných hostí zo Slovenska i zahraničia.

Činnosť sekcie v rokoch 2011 – 2015: V apríli 2011 sa uskutočnil prvý workshop s názvom *Ako sa robia dejiny*, počas ktorého s referátmi vystúpili traja pozvaní hostia – dr. J. Steinhübel (HÚ SAV) s prednáškou *Čo je národ a čo sú to dejiny*, docent J. Šuch (FF UMB) s prednáškou *Naratívny konštruktivizmus H. Whita a F. Ankersmita*, dr. E. Kowalská (HÚ SAV) s prednáškou *Interpretačné schémy obdobia raného novoveku* a napokon ešte raz dr. Steinhübel s prednáškou *Prečo práve raný stredovek? Malý pokus o teóriu dejín*. Workshop pokračoval v novembri 2011 druhou časťou. Tentoraz vystúpili s prednáškami hostia: dr. M. Zavacká (HÚ SAV) s prednáškou *Súdržovia z okresu – každodenný konflikt v KSS 50. rokov*, docent E. Zelenák (FF KU, Ružomberok) s prednáškou *Konštruktivizmus a pluralita v histórii* a dr. E. Mannová (HÚ SAV) s prednáškou *Spolky medzi občianskym a národným? Priemerná účasť na každej z metodologicky orientovaných prednášok bola okolo 20 osôb*.

Prednášky k teórii a metodológii historickej vedy sa konali aj v roku 2012, s pozmeneným názvom *Metodologické problémy modernej historickej vedy*. V tomto roku bol seminár venovaný historicko-biografickým metódam výskumu. Na seminári prednášali pozvaní hostia z HÚ SAV: dr. M. Kšiňan vystúpil s prednáškou *Ako písať životopisy historický postáv? (Na príklade Milana Rastislava Štefánika a dr. T. Černák s príspevkom Neznáme stránky života a pôsobenia Gustáva Husáka*. Podujatie bolo určené najmä interným doktorandom.

SBBH v novembri 2012 participovala aj na väčšom podujatí, organizovanom Slovenskou historickou spoločnosťou, ktoré nieslo názov *Profil absolventa odboru história: Kurikulárne programy a pripravenosť absolventov*

odboru história na prax. Miestom konania bol Prešov a hosťiteľom Inštitút histórie Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity. Z radov SBBH na workshope vystúpili profesor PhDr. D. Škvarna s prednáškou *Ako sa na Slovensku učia dejiny vlastného odboru?* a následne dr. R. Koziak s prednáškou *Filozofia a metodológia histórie v študijných programoch.*

V roku 2013 spolok pokračoval v realizácii najmä hosťovských prednášok určených pre odbornú i laickú verejnosť. Viaceré boli venované téme *Obráz Velkej Moravy v slovenskej kultúre a historiografii.* V jesenných mesiacoch sa uskutočnili tri prednášky, ktoré predniesli: profesor D. Škvarna, dr. J. Steinhübel a napokon profesor M. Golema z Katedry slovenského jazyka a literatúry FF UMB. Tieto prednášky boli neskôr publikované. Mimo tohto cyklu v polovici októbra 2013 pre denných študentov a doktorandov predniesli dve prednášky pracovníčky Pamiatkového úradu SR: dr. H. Žažová vystúpila s prednáškou *Informačné zdroje Archívu Pamiatkového úradu SR* a dr. M. Orosová s prednáškou *Ochrana pamiatkového fondu Slovenska v súčasnosti.* Ako posledná z hosťovských prednášok sa 6. novembra 2013 uskutočnila prezentácia Katedry medievistických štúdií CEU v Budapešti spojená s prednáškou *Medievistický výskum na Stredoeurópskej univerzite (CEU) v Budapešti*, ktoré predniesla vtedajšia členka katedry dr. S. Kuzmová.

Dňa 20. októbra 2014 sa uskutočnila prednáška docenta M. Slivku z Katedry archeológie FiF UK s názvom: *Život za kláštorými múrmi.* Na prednáške sa zúčastnilo 65 poslucháčov. Koncom roku 2014 vedenie spolku pozvalo na prednášku dr. P. Šoltésa (HÚ SAV) s názvom: *Udeľovanie krstných mien ako predmet výskumu kultúrnej histórie.* Prednáška odznela v rámci cyklu prednášok o metodologických problémoch modernej historickej vedy.

Aktivity SBBH mali v roku 2015 rôznorodý charakter. Dominovali im dve veľké akcie, ktoré SBBH pomáhal spoluorganizovať a ktoré boli finančne podporené zo zdrojov Slovenskej historickej spoločnosti. V polovici marca 2015 spolok prevzal gesciu nad dvojdnovým stretnutím spolkov študentov histórie z univerzít v Českej a Slovenskej republike, ktoré sa konalo na pôde Filozofickej fakulty UMB. Stretnutie organizovala Študentská historická spoločnosť pri Katedre histórie FF UMB a bola finančne podporená zo zdrojov SHS. Stretnutia sa zúčastnilo viac než tridsať predstaviteľov spolkov z oboch krajín. Formou prezentácií aktivít a následných diskusií sa študenti navzájom informovali o realizovaných akciách a dohodli sa na formách ďalšej spolupráce.

SHS sa prostredníctvom jej regionálnej pobočky v Banskej Bystrici podieľala na organizovaní stretnutia vedúcich katedier histórie a didaktikov

dejepisu z takmer všetkých humanitne orientovaných fakúlt slovenských univerzít. Stretnutie malo názov *Profil absolventa histórie* a nadväzovalo na dve predchádzajúce stretnutia, ktoré sa konali pod rovnakým názvom. Akcia sa uskutočnila dňa 19. 11. 2015 v priestoroch Štátnej vedeckej knižnice v Banskej Bystrici. Účastníkov odborného kolokvia bolo vyše tridsať a tvorili ich najmä členovia katedier histórie zo Slovenska, Čiech a z Poľska. Účastníci diskutovali o aktuálnom probléme spoločenskej a politickej devalvácie humanitných vied, o otázke kvality vyučovania dejepisu na základných a stredných školách, o štátnej vysokoškolskej politike, o efektívnosti akreditačného procesu a pod.

V apríli 2015 SBBH zorganizovala ešte tri samostatné akcie: predstavenie knihy *Pustý hrad vo Zvolene – Dolný hrad, 2009 – 2014* dr. J. Beljakom, pracovníkom Archeologického ústavu SAV; diskusia s T. Lengyelovou o každodennom živote žien, čarodejnických procesoch, ako aj o neslávne známej Alžbete Báthoryovej; hosťovská prednáška Mgr. S. Trnovca z Ústavu orientalistiky SAV s názvom „*Civilizačná misia*“ – *ideológia a realita francúzskeho kolonializmu a imperializmu v Afrike v rokoch 1870 – 1914*.

SPOLOK HISTORIKOV V RUŽOMBERKU

Rok vzniku: 13. 1. 2016
Predseda sekcie: doc. Mgr. Jaroslav Nemeš, PhD.
Mailový kontakt: jaroslav.nemes@ku.sk

Odborné zameranie: Spolok sa zameriava na výskum dejín Liptova, ale tiež rieši širšie témy z dejín Slovenska. Jeho členovia nadviažu spoluprácu s miestnymi historikmi a inštitúciami (napr. s archívami, múzeami a galériami).

Činnosť sekcie v rokoch 2011 – 2015: Je to novozaložený spolok, ktorý ešte len začína so svojimi aktivitami.

KLUB TRENČIANSKYCH HISTORIKOV

- Rok vzniku:** 1971 (vznikol v 50. rokoch 20. storočia ako Krúžok Trenčianskych historikov pod patronátom Trenčianskeho múzea a Okresného archívu v Trenčíne)
- Predseda sekcie:** PhDr. Milan Šišmiš st. (do 2014),
Mgr. Miroslav Toman (od 2014),
prvým predsedom bol profesor Štefan Pozdišovský
- Tajomník:** Mgr. Mojmír Hloža (do roku 2006 PhDr. Jozef Karlík)
- Mailový kontakt:** miroslav.toman@gmail.com

Odborné zameranie: Spolok sa zameriava na výskum a popularizáciu dejín mesta Trenčín a priľahlého regiónu Považia.

Činnosť sekcie v rokoch 2011 – 2015: Klub organizoval periodický cyklus s názvom *Prednášky k dejinám trenčianskeho regiónu*, v ktorom odznelo množstvo prednášok odborníkov nielen z oblasti histórie, ale aj iných disciplín. Okrem toho aktívne pripravoval rôzne typy podujatí (prednášky, výstavy, prezentácie publikácií a pod.) k výročiam historických udalostí a osobností.

Podujatia a prednášky v roku 2011: PhDr. Jozef Baláž, Trenčianska nemocnica: *Z dejín Červeného kríža v okrese Trenčín do 2. sv. vojny*; Ing. Marko Engler, Keramprojekt Trenčín: *Z dejín dopravy na území Trenčína (železničná doprava)*; MUDr. František Jaroš, CSc., Trenčín: *Z dejín zdravotníctva v Trenčíne*; PhDr. Milan Šišmiš, Trenčín: *Sto rokov od úmrtia L. L. Žambokrétého – vzdelanca a literáta*; Mgr. Oľga Lehocká, Trenčín: *Z dejín kultúrnych organizácií v Trenčíne po II. svetovej vojne (divadlo, hudba a ďalšie)*; Mgr. Mária Kubelová, Gymnázium L. Štúra, Trenčín: *Pôvod rodiny Štúrovcov*; Mgr. Ján Dibala, Trenčín: *Slovenská numizmatická spoločnosť: Štúrovské tradície v numizmatickej tvorbe*; doc. PhDr. Eva Tkáčiková, CSc., UCM, Trnava: *Trenčín v literárnych dejinách*.

Podujatia a prednášky v roku 2012: MUDr. M. Moťovský, Trenčín: *Z dejín veterinárneho lekárstva v Trenčíne a na okolí*; Mgr. Mária Ďurčová, Štátny archív Trenčín: *Z dejín zaniknutého morského kúpeľa v Trenčíne*; PhDr. Janka Karlíková, Trenčianske múzeum, Trenčín: *Aký bol starý Trenčín*; Ing. M. Bulko, Trenčín: *Spisovateľ, rektor, provincionál piaristov, regionálny historik Jozef Branecký*; PhDr. Milan Šišmiš: *Turolúcky kancionál Jána Luborčianskeho z Luborče*.

Podujatia a prednášky v roku 2013: PhDr. Milan Šišmiš: *Turci na strednom Považí; Vlastivedný seminár k 100. výročiu úmrtia E. V. Riznera* v Zemianskom Podhradí, na ktorom odznelo 6 príspevkov.

Podujatia a prednášky v roku 2014: Mgr. Igor Zmeták, PhD., Verejná knižnica M. Rešetku, Trenčín: *Historické knižnice v Trenčíne*; Alica Krištofová: *Knižnica Trenčianskeho múzea v Trenčíne – historické tlače*; Ing. Ján Dibala, Trenčín: *Z dejín organizácie vyslúžilých vojakov*; Mgr. Mária Ďurčová, Štátny archív Trenčín: *Archívne dokumenty k 1. svetovej vojne v ŠA Trenčín*; Mgr. Soňa Lackovičová, Krajský pamiatkový úrad Trenčín: *Pamätné tabule a pamätníky z trenčianskeho regiónu k 1. a 2. svetovej vojne*; Trinitári na Slovensku, podujatie konané v Trenčianskom múzeu; Mgr. Miroslav Toman: *Z dejín kláštora trinitárov v Ilave 1693 – 1787*; Mgr. Maroš Mačuha, PhD.: *Z dejín kláštora trinitárov v Bratislave*. V tomto roku sekcia usporiadala vlastivedný seminár v Uhrovci, kde odzneli prednášky o Štúrovcoch, štúrovských pamätníkoch v trenčianskom regióne (PhDr. Milan Šišmiš a ďalší).

Podujatia a prednášky v roku 2015: PhDr. Milan Šišmiš: *K 110. výročiu úmrtia Janka Štúra* (Malé Bierovce); Mgr. Miroslav Toman, Trenčianske múzeum: *K výročiu regionálneho historika a rímskokatolíckeho kňaza Jozefa Chorényiho* (Ilava); *Vlastivedný seminár k 200. výročiu narodenia E. Štúra* (v spolupráci s TOS). Tu vystúpili s prednáškami prof. PhDr. Dušan Škvarna, CSc., UMB Banská Bystrica, doc. PhDr. Eva Tkáčiková, CSc., UCM Trnava, PhDr. Jozef Karlík, Trenčianske múzeum.

Iné aktivity: II. časť vlastivednej monografie *Nové Mesto nad Váhom* (Zostavovateľ Dr. Jozef Karlík a kol.), monografia bývalej obce Kubrica (kol. autorov); BRINDZA, Peter. *Trenčianska mestská elita a jej genealogické väzby v storočí stavovských povstaní*. Trenčín-Stropkov-Lysá pod Makytou : Slovenská spoločnosť a Mgr. Peter Brindza, 2015; Kompletizovanie genealógie rodiny Štúrovcov (žijúcich) pre MK SR Bratislava. Do tlače pripravený III. diel vlastivednej monografie o Trenčíne.

TYRNAVIA – SPOLOK TRNAVSKÝCH HISTORIKOV

Rok vzniku: 28. 1. 2016
Predsedníčka sekcie: PhDr. Henrieta Žažová, PhD.
Mailový kontakt: tyrnavia.shs@gmail.com

Odborné zameranie sekcie: Organizovanie prednášok významných osobností historickej vedy, vlastivedných seminárov zameraných na dejiny Trnavy a okolia, prezentácií historiografickej produkcie v Trnave v spolupráci s mestom i ďalšími vedeckými a pamäťovými inštitúciami.

Činnosť sekcie v rokoch 2011 – 2015: Je to novozaložený spolok, ktorý ešte len začína so svojimi aktivitami.

Hofburg, Viedeň

SLOVENSKÝ NÁRODNÝ KOMITÉT HISTORIKOV COMITÉ NATIONAL DES HISTORIENS SLOVAQUES SLOVAK NATIONAL COMMITTEE OF HISTORIANS

P. O. Box 189, Klemensova 19, 814 49 Bratislava, Slovenská republika

Tel.: 004212/52925753, Fax: 004212/52961645

E-mail: President: Bohumila.Ferencuhova@savba.sk

Secretary General: Katarina.Hradska@savba.sk

SPRÁVA O ČINNOSTI SLOVENSKÉHO NÁRODNÉHO KOMITÉTU HISTORIKOV V ROKOCH 2011 – 2016 S ODKAZOM NA PREHĽAD VŠETKÝCH AKTIVÍT

(www.snkh.sav.sk; <http://www.history.sav.sk/index.php?id=statutSNKH>)

SNKH bol založený 5. 2. 1990 a až do roku 1992 pôsobil ako autonómna súčasť federovaného Česko-slovenského komitétu historikov (člen CISH). Za samostatného člena **Comité international des Sciences historiques / International Committee of Historical Sciences**, Skratka: CISH / ICHS (<http://www.cish.org>) bol prijatý 19. mája 1993 na Generálnom zhromaždení v Montreale. Rozhodnutie definitívne schválilo Valné zhromaždenie CISH v Montreale na Medzinárodnom kongrese historických vied v auguste 1995. SNKH až do roku 2011 pôsobil ako samostatná organizácia s celoslovenskou pôsobnosťou, ktorého úlohou bolo zastupovať historikov SR v tejto celosvetovej organizácii, a tiež napomáhať voľnému prúdeniu informácií a vedeckých väzieb medzi historickou vedou na Slovensku a vo svete. Činnosť SNKH sa od svojich začiatkov úzko viaže na činnosť Slovenskej historickej spoločnosti. Od roku 2006 Valné zhromaždenie SHS na svojom zjazde, zvolávanom raz za päť rokov, volí 11-členný SNKH. Predsedníctvo SAV voľbu berie na vedomie. V období medzi zjazdami sa predseda SHS zúčastňuje na zasadnutiach SNKH a predseda komitétu na rokovaníach Výboru SHS, obidvaja s hlasom poradným. Podľa článku 1. Štatútu SNKH, ktorý bol prijatý na zasadnutí SNKH 25. 6. 2012 „*Slovenský národný komitét historikov (SNKH) je orgánom SHS, ktorý zastupuje slovenských historikov v kontaktoch s organizáciami historikov v zahraničí. Cieľom SNKH je napomáhať rozvoj historickej vedy na Slovensku prostredníctvom medzinárodnej spolupráce. Za tým účelom spolupracuje s vedeckými a univerzitnými pracoviskami v oblasti histórie a príbuzných vied na Slovensku.*“ Nadalej zostáva jediným reprezentantom historickej vedy na Slovensku v CISH / ICHS.

Jeho členský príspevok v CISH 800 CHF ročne platí SAV, ktorej SNKH podáva každoročne správu o svojej činnosti.

Na Valnom zhromaždení XIV. zjazdu Slovenskej historickej spoločnosti v Prešove dňa 28. 4. 2011 boli zvolení do SNKH (v poradí podľa počtu odovzdaných hlasov): pplk. PhDr. Miloslav ČAPLOVIČ, PhD., Vojenský historický ústav, Bratislava, prof. PhDr. Peter ŠVORC, CSc., Inštitút histórie Filozofickej fakulty, Prešovská univerzita, PhDr. Rastislav KOŽIAK, PhD., Univerzita Mateja Bela Banská Bystrica, prof. PaedDr. Štefan ŠUTAJ, DrSc., Univerzita Pavla Jozefa Šafárika Košice a Spoločenskovedný ústav Košice, PhDr. Bohumila FERENČUHOVÁ, DrSc., Historický ústav SAV Bratislava, Mgr. Dušan SEGEŠ, PhD., Historický ústav SAV Bratislava, PhDr. Katarína HRADSKÁ, PhD., Historický ústav SAV Bratislava, prof. PhDr. Roman HOLEC, CSc., FiF UK Bratislava, PhDr. Slavomír MICHÁLEK, DrSc., Historický ústav SAV Bratislava, doc. PhDr. Ľubica HARBUĽOVÁ, CSc., Inštitút histórie Filozofickej fakulty, Prešovská univerzita, PhDr. Ondrej PODOLEC, PhD., Ústav pamäti národa, Bratislava.

Na zasadnutí SNKH dňa 15. 6. 2011 bola za predsedníčku zvolená PhDr. B. Ferencuhová, DrSc., za podpredsedu prof. PhDr. Roman Holec, CSc., a za generálneho sekretára PhDr. Katarína Hradská, PhD.

V tomto zložení SNKH pracoval počas celého funkčného obdobia 2011 – 2016. Boli v ňom zastúpení profilujúci historici z akademických a univerzitných pracovísk z celého Slovenska, ktorí zároveň pôsobili ako aktívni členovia SHS.

Počas prvého roka činnosti SNKH intenzívne pracoval na Štatúte SNKH, ktorý bol uvedený do súladu s novými Stanovami SHS. Predsedníčka SNKH sa zúčastňovala z titulu svojej funkcie na zasadnutiach Výboru SHS, ktorý bol poverený Valným zhromaždením SHS novelizovaním štatútu tejto vedeckej spoločnosti. Valné zhromaždenie poverilo SNKH aj dopracovaním svojho štatútu, ktorý bolo potrebné zlaďiť so Stanovami SHS. Návrh Stanov SHS aj Štatútu SNKH dostali všetci členovia SNKH už v prípravnej fáze. Štatút podrobne prerokovali a spoločne dopracovali na zasadnutí SNKH 25. 6. 2012, na ktorom dospeli ku konsenzu.

SNKH pracoval formou spoločných zasadnutí, ktoré sa konajú podľa potreby, najmenej však jedenkrát ročne. Počas päťročného funkčného obdobia sa SNKH stretol 9-krát. Okrem toho boli členovia SNKH vo vzájomnom mailovom kontakte. Týmto spôsobom napríklad odsúhlasili podporu kandidatúry Poznane ako miesta Medzinárodného kongresu historických vied roku 2020. Predsedníčka SNKH bola prostredníctvom e-mailovej pošty v pravidelnom kontakte s generálnym tajomníkom CISH prof. Robertom

Frankom. Informácie od neho týkajúce sa napríklad organizovania konferencie CISH k začiatku prvej svetovej vojny v Sarajeve (podujatie neuspelo), návrhy na udelenie medzinárodnej ceny CISH za historické dielo, a najmä príprav XXII. kongresu historických vied v Jinane v Číne. Tieto informácie sprostredkovala všetkým členom SNKH.

Príprava slovenskej účasti na svetových kongresoch historikov patrí k dôležitým povinnostiam SNKH, ktorý sa v spolupráci s byrom CISH a pridruženými medzinárodnými komisiami usiluje o spoluutváranie programu a aktívnu účasť. Po rokovaní na zasadnutí 19. 1. 2012 a 25. 6. 2012 SNKH navrhol spoločný panel na Svetovom kongrese historikov v spolupráci s Medzinárodnou komisiou CISH pre dejiny slavistiky na tému *Nový poriadok pre starý svet? Viedenský kongres 1815 v globálnom kontexte*. SNKH v stanovenom termíne poslal text návrhu vo francúzskom jazyku CISH. Získal preň aj podporu Komisie pre dejiny medzinárodných vzťahov (Miláno, Paríž).

Na valnom zhromaždení CISH 6. – 8. septembra 2012 v Budapešti mali historici zo Slovenska bohaté zastúpenie. SNKH zastupovala jeho predsedníčka Bohumila Ferenčuhová, Slavistickú komisiu so sídlom v Lipsku jej predseda Dušan Kováč a Vatikánsky historický komitét Emília Hrabovec. Na programe bola okrem vedeckej konferencie na tému migrácií správa o hospodárení CISH, perspektívy CISH v rokoch 2012 – 2020, predstavenie nominačnej komisie do volieb byra CISH v roku 2015 na XXII. kongrese historických vied v Jinane, správa podkomisie, poverenej výborom tém na tento kongres a napokon hlasovanie o definitívne prijatých témach. Bola medzi nimi aj tá, ktorú navrhoval SNKH: *Nový poriadok pre starý svet? Viedenský kongres 1815 v globálnej perspektíve*. O všetkých prijatých témach sme informovali širokú obec historikov ich zverejnením v *Historickom časopise* (2013, č. 1).

Na základe tejto informácie sa aj ďalší historici uchádzali u jednotlivých organizátorov o účasť so svojimi príspevkami, resp. usilovali sa prispieť k organizácii jednotlivých podujatí.

Na kongres sa zaregistrovalo 2684 historikov z celého sveta, prevahu mali čínski historici (1769), z ostatných krajín prišlo 915 účastníkov. Po Číne mali najväčšie zastúpenie USA (101), Francúzsko (89), Nemecko (50), Austrália (37) Británia 34 a malé Fínsko 33 historikov. Slovenská delegácia mala 4 členov, všetko aktívnych účastníkov: Bohumila Ferenčuhová – predsedníčka Slovenského národného komitétu historikov (SNKH), Dušan Kováč – predseda Komisie pre medzinárodné slavistické štúdiá, Michal Schvarc a Matej Hanula, samostatní vedeckí pracovníci Historického ústavu SAV. Vedecký

program XXII. kongresu spolu so zoznamom aktívnych prednášateľov je rozpísaný na 167 stranách tlačeneho textu. Odzrkadľuje aktuálny stav svetových výskumov v oblasti historiografie a nové trendy jej ďalšieho rozvoja. Pre SNKH znamenala účasť na augustovom kongrese vyvrcholenie bezmála päťročnej činnosti, počas ktorej sa podieľal na vypracovaní programu a príprave príspevkov. SNKH bol spoluorganizátorom dvoch podujatí Spoločné zasadnutie 9 *New Order for the Old War? The Congress of Vienna 1815 in a Global Perspective*, (Nový poriadok pre starý svet? Viedenský kongres 1815 vo svetovej perspektíve) – 26. 8. 2015 a Špecializovanej témy 24 *Frontiers, Massacres and Resettlement of Populations (Hranice, masakre a presídľovanie obyvateľstva)* – 27. 8. 2015. Podieľali sme sa aj na príprave kolokvia Komisie pre dejiny medzinárodných vzťahov *Old and new players – Histories of International Relations, XIX-XXI Centuries*, (Starí a noví hráči – histórie medzinárodných vzťahov v 19. – 21. storočí).

V prvý a záverečný deň konferencie sa konali Generálne zhromaždenia CISH, na ktorých sa zúčastňujú predsedovia Národných komitétov (dnes je ich 53) a predsedovia pridružených medzinárodných organizácií (30). CISH má aj 12 interných komisií, ktoré aspirujú na štatút pridružených a kým ho nedostanú nemajú volebné právo. Okrem obsiahleho zhodnotenia činnosti CISH od Kongresu v Amsterdame roku 2010 ich výsledkom bolo zvolenie nového byra (Board) a hlasovanie o mieste konania 23. kongresu historických vied v roku 2020. Nové byro CISH bude v období 2015 – 2020 pracovať v tomto zložení : Andrea Giardina (Univerzita v Pise, Taliansky národný komitét) ako predseda, Eliana Dutra, 1. podpredsedníčka (Univerzita Minas Gerais, Argentínsky národný komitét), Pim van Boer, 2. podpredseda (Univerzita v Amsterdame, Holandský národný komitét), Catherine Horel (generálny sekretár), CNRS Paríž, Komisia pre dejiny medzinárodných vzťahov), Laurent Tissot (Univerzita v Neuchâтели, Medzinárodná asociácia hospodárskych dejín) ako pokladník.

Za ďalších členov boli zvolení Joel Harrington (Univerzita vo Vanderbilte, Americká historická spoločnosť), Lim Jie-Huyn (Univerzita v Sogangu, Soul), Kryzsytof Makowski, (Univerzita v Poznani, Poľský národný komitét), Matthias Middel (Univerzita v Lipsku, Komisia pre dejiny Francúzskej revolúcie, Sieť pre Globálne a svetové dejiny), Lorina Repina (AVRF, Moskva, Ruský národný komitét, Komisia pre dejiny miest), Tao Wenzhao (Čínska Akadémia spoločenských vied, Národný komitét Historických vied) a Marjatta Hietala, poradkyňa byra ako predchádzajúca predsedníčka. Kongresom v Jinane svoju činnosť v byre ukončil bývalý generálny sekretár Robert Frank a členovia byra Hilda Sabbato, Karen Offen, Michail Bibikov a John

Rogister. Na usporiadanie 23. kongresu historických vied kandidovali Tampere, Atény a Poznaň. S prevahou zvíťazila Poznaň; prvé Generálne zhromaždenie CISH po kongrese sa bude konať roku 2017 v Moskve so sprievodným podujatím venovaným storočnici revolúcie v Rusku.

V Jinane napokon aktívne vystúpili 4 slovenskí historici. Tému *Nový poriadok pre starý svet? Viedenský kongres v globálnej perspektíve* navrhol spoločne Slovenský národný komitét historikov a Komisia pre slovanské historické štúdiá. Okrem organizátorov Franka Hadlera a Mathiasa Middella z Univerzity v Lipsku vystúpila v tomto paneli Glenda Sluga z Univerzity v Sydney s prednáškou *Kozmopolitizmus, nacionalizmus a kresťanská Európa*, Dušan Kováč z Historického ústavu SAV na tému *Viedenský kongres 1815 a „jar národov“ v strednej Európe: kauzalita alebo diskontinuita?* Janneke Weijermars analyzovala viedenský kongres a bitku pri Waterloo v holandskej, luxemburskej a belgickej literatúre napísanej v rokoch 1815 – 1915. Európsky rozmer problematiky prekročila len Deborah Besseghini, ktorá priblížila vplyv viedenského kongresu na bojovníkov za nezávislosť v latinskej Amerike.

Pracovníci Historického ústavu SAV Michal Schvarc a Matej Hanula vystúpili s referátom v rámci jednej zo špecializovaných tém, ktorých bolo na podujatí zorganizovaných celkovo 27. Išlo o panel s názvom *Hranice, masakre a presídľovanie obyvateľstva*. Hlavným organizátorom bol Historický ústav Akadémie vied Českej republiky zastúpený Zlaticou Zudovou-Leškovou v spolupráci s Centrom pre dejiny násillia na Univerzite v Newcastle v austrálskom štáte Nový Južný Wales a Českým národným komitétom. Vstúpenia účastníkov panelu hodnotila prof. Lyndall Ryan zo spomínanej austrálskej inštitúcie. Išlo o chronologicky i geograficky veľmi široko vymedzenú tému, pretože vystúpenia pokrývali časové obdobie od druhej polovice 18. storočia po koniec 20. storočia a zaoberali sa udalosťami odohrávajúcimi sa na troch kontinentoch. Jednej z migračných vln na európskom kontinente v spomínanom období sa týkal referát M. Schvarca a M. Hanulu. Predstavili v ňom priebeh a výsledky evakuácie nemeckej menšiny zo Slovenska v záverečnej fáze II. svetovej vojny, ktorá bola pre nacistických pohlavárov jedným z neželaných dôsledkov ich od 30. rokov uskutočňovanej „Volskstumspolitik“. V záverečnom vystúpení upozornila L. Ryan, že hranice boli častým miestom mnohých tragédií, pričom to isté platí i o nútenom presídľovaní obyvateľstva medzi krajinami. Úlohou historikov ostáva na tieto udalosti bez skresľovania upozorňovať. Treba dodať, súčasná situácia v Európe je dôkazom, že fenomény, ktorých sa dotýkali jednotlivé príspevky, nie sú ani zďaleka iba vzdialenou kapitolou z dejín.

Slovenský národný komitét historikov sa podieľal aj na príprave kolokvia Komisie pre dejiny medzinárodných vzťahov nazvanom *Noví a starí hráči – História medzinárodných vzťahov, 19. – 21. storočie*. Bohumila Ferenčuhová vystúpila na kolokviu s prednáškou *Malá dohoda ako nový aktér medzinárodných vzťahov v medzivojnovom období: stroškotanie demokratickej Európy?*

Slovenskí účastníci 22. Medzinárodného kongresu historických vied úspešne reprezentovali na tomto fóre slovenskú historickú vedu. Odniesli si množstvo poznatkov o nových prístupoch v mnohých špecializovaných historických disciplínach. Matej Hanula a Michal Schvarc sa zúčastnili kongresu ako štipendisti CISH a Čínskej akadémie spoločenských vied. Slovenskí účastníci informovali pracovníkov Historického ústavu a členov SNKH o celom podujatí v troch prednáškach počas „aperitívu“ dňa 26. 11. 2015. Správu o kongrese publikoval Historický časopis, č. 1, 2016.

K ďalším dôležitým aktivitám patrila v prvom rade účasť prof. Romana Holeca, podpredsedu SNKH, na svetovom kongrese hospodárskych dejín, ktorý sa konal v auguste 2015 v Kyóte v Japonsku. Kongres prijal návrh prof. Holeca na osobitnú tematickú sekciu a zveril mu jej zorganizovanie. Tento významný úspech je povzbudením pre celú historickú vedu na Slovensku a prinesie určite významné podnety pre rozvoj hospodárskych dejín v strednej Európe.

Okrem týchto aktivít SNKH venoval sústavnú pozornosť činnosti bilaterálnych a viacstranných komisií historikov SR a ďalších krajín. Najmä 8 z nich pracovali aktívne a vypracovali o činnosti vlastné správy. Viacerí členovia SNKH pôsobili zároveň ako predsedovia či členovia týchto komisií (R. Holec, V. Segeš, Š. Šutaj, M. Čaplovič, B. Ferenčuhová.) Predsedov komisií sme prizývali na zasadnutia SNKH aspoň raz do roka. Venovali sme pozornosť personálnym otázkam. V každej z týchto komisií dochádza k určitým zmenám v členstve i vo vedení. Každá z nich má vlastné problémy, ktoré aktívne aj s pomocou SNKH rieši.

Na inom mieste čitatelia Bulletinu nájdu správy o ďalších vedeckých podujatiach organizovaných SNKH či s jeho pomocou.

Bohumila Ferenčuhová
predsedníčka SNKH

SLOVENSKO-ČESKÁ / ČESKO-SLOVENSKÁ KOMISIA HISTORIKOV

Rok vzniku: 1994
Predseda: PhDr. Ivan Kamenec, CSc.
(predseda komisie v r. 1994 – 2015),
prof. PhDr. Roman Holec, CSc. (od r. 2015)
Mailový kontakt: rh1918@yahoo.com
Webové sídlo: www.cskh.sk
Členovia: plk. Mgr. Miloslav Čaplovič, PhD.
PhDr. Viliam Čičaj, CSc.
PhDr. Ivan Kamenec, CSc.
PhDr. Dušan Kováč, DrSc.
PhDr. Richard Pavlovič, PhD.
PhDr. Miroslav Pekník, CSc.
prof. PhDr. Peter Švorc, CSc.

Poznámka: V komisii pracovali doc. PhDr. Jozef Bystrický, CSc., PhDr. Mária Dobríková (†2008), prof. Eduard Nižňanský, CSc., PhDr. Xénia Šuchová, CSc. (†2012), PhDr. Jaroslava Roguľová, PhD.

Činnosť komisie v rokoch 2011 – 2015: Komisia koná dvakrát ročne zasadnutie vždy po jednom na území každého štátu. V rokoch 2011 – 2015 mala 10 zasadnutí spojených s vedeckými konferenciami, seminármi či okrúhlymi stolmi, ktoré pripravila s hosťiteľskými vedeckými pracoviskami v daných mestách. V roku 2011 to bolo v Komárne (*Mesto a región na novej hranici / Nová hranica v meste a regióne*) a v Prahe (*Hospodársky nacionalizmus v strední Evropě v 20. stoloťi*); v roku 2012 v Skalici (*Viditeľná i skrytá... Česko(moravsko)-slovenská hranica v 20. storočí*) a v Uherskom Hradišti (*Češi a Slováci 1993 – 2012. Vzďalováni a približováni*); v roku 2013 v Košiciach (*Centrum a periféria v Československu / región a jeho vymedzovanie*) a v Luhačovicích (pracovné rokovanie komisie); v roku 2014 v Bratislave (*Umenie vo vojne – Vojna v umení / Pamäť 1. svetovej vojny v literatúre a umení*) a v Plzni (*Vplyv českej a slovenskej exilovej historiografie na domácu historiografiu*); v roku 2015 v Ružomberku (*Cirkev, štát a česko-slovenské vzťahy v prvej polovici 20. storočia*) a v Hradci Králové (*Ženská otázka a gender v československých moderních dejinách*).

V roku 2016 sa v Prešove uskutočnilo 44. zasadnutie komisie a plánované je 45. zasadnutie v Liberci. V Prešove bol na programe medzinárodný ve-

decký seminár *Podkarpatská Rus a etnoidentifikačné procesy v prvej polovici 20. storočia*, v Liberci to bude vedecký seminár s názvom *Migračné procesy v Československu*.

Komisia vydáva Česko-slovenskú historickú ročenku, naposledy vyšiel 18. ročník vzťahujúci sa k roku 2013. Ďalšie dva ročníky sú pripravené do tlače.

Ďalšie aktivity komisie: semináre pre učiteľov dejepisu v Liberci, doktorandské konferencie v Hradci Králové.

Od roku 2013 komisia udeľuje *Cenu Česko-slovenskej / Slovensko-českej komisie historikov za najlepšiu diplomovú a dizertačnú prácu s problematikou česko-slovenských vzťahov* (prvým oceneným za rok 2013 bol Milan Ducháček za dizertačnú prácu *Václav Chaloupecký. Československý historik a archivár (1882 – 1951)*, cenu si prebral na plzenskom zasadnutí komisie.

FRANCÚZSKO-ČESKO-SLOVENSKÁ KOMISIA HISTORIKOV

Rok vzniku:	1989
Predsedníčka:	PhDr. Bohumila Ferenčuhová, DrSc.
Mailový kontakt:	histfere@savba.sk
Webové sídlo:	http://www.snkh.sav.sk/francuzsko-cesko-slovenska-komisia-historikov.html
Členovia komisie:	PhDr. Eva Frimmová, CSc. Mgr. Michal Kšiňan, PhD. doc. PhDr. Ján Mojdis, CSc. prof. PhDr. Pavol Petruš, DrSc.

Činnosť komisie v rokoch 2011 – 2015: Hoci komisia nie je oficiálne ustanovená na medzištátnej úrovni a nepodarilo sa ju v roku 2001 začleniť do protokolu ku kultúrnym dohodám Francúzsko-slovenskej a Francúzsko-českej, pokračuje vo svojej činnosti nepretržite od obnovenia trojstranných stretnutí v roku 1989. Konferencie usporadúvala najprv raz do roka, neskôr raz za 2 roky, striedavo v Paríži, Českej republike a v Bratislave. Veľká väčšina z nich bola publikovaná v kolektívnych monografiách. Členovia komisie sa pričínili vlastnými silami o preklad príspevkov.

V roku 2011 trojstrannú vedeckú konferenciu usporiadala slovenská sekcia komisie v spolupráci so SNKH, sekciou novších dejín SHS a Historickým ústavom SAV na tému *Ako historici píšú biografie. Ecriture historique de la biographie*. Záštitu nad konferenciou prebrala premiérka vlády SR Iveta Radičová. Historiografia síce často považuje biografiu za okrajový žáner, no historické životopisy sú pre vedcov – historikov príťažlivé a zaznamenávajú veľký úspech u čitateľskej verejnosti. Konferencia pomohla objasniť rôzne teoretické prístupy k výskumu, rôzne interpretácie a stvárnenia historických postáv, človeka, ľudí, ich dejinnej roly a postojov k svetu. Prednášajúci upozornili na množstvo otázok, ktoré je možné položiť si pri podobných výskumoch. Venovali pozornosť pramennej základni a heuristike biografických tém a aplikovali ich na množstvo konkrétnych portrétov, kládú si pri tom mnohé teoretické otázky.

V roku 2013 slovenská sekcia komisie zabezpečila kvalitnú účasť slovenských historikov a literárnych vedcov (Bohumila Ferenčuhová, Eva Frimmová, Jana Truhlářová, Michal Kšiňan a Martin Brtko) na októbrovej konferencii v Paríži na tému *Mediátori* a mediácie. Slovenská účasť sa financovala zo spoločného vedeckého projektu CNRS / SAV v rámci MAD. Kapi-

toly slovenských účastníkov boli publikované v Paríži vďaka ich začleneniu do vedeckých projektov pod vedením prof. A. Marèsa.

Trojstranná francúzsko-česko-slovenská konferencia sa v októbri 2015 konala v Pardubiciach na tému *Vzájomné poznávanie prostredníctvom vzdelávania*. Slovenskí účastníci si financovali účasť na nej z VEGA projektov. Spoluorganizátorom týchto konferencií bol Historický ústav SAV. Táto významná interdisciplinárna vedecká konferencia zorganizovaná francúzsko-česko-slovenskou komisiou historikov, najmä jej českou sekciou pod vedením prof. M. Lenderovej, priniesla zásadné nové poznatky z hľadiska dejín kultúry a vzdelávania, obohatila poznanie inštitúcií a osobností činných na tomto poli vo Francúzsku a strednej Európe. Je napojená na spoluprácu s francúzskou *Groupe de recherches Connaissance de l'Europe médiane*. Garant Antoine Marès. V máji 2017 pripravuje slovenská sekcia komisie konferenciu *Ukončiť vojnu: od napoleonských vojen po koniec druhej svetovej vojny*. Historický ústav SAV bude jej hlavným organizátorom.

Vedecké rozpravy francúzskych, slovenských a českých historikov a publikovanie ich výsledkov uľahčujú prúdenie myšlienok, skúseností a metód práce v oblasti historických vied v dnes spoločnej Európskej únii. Usilujú sa zároveň o medzigeneračnú spoluprácu a vedecký rast mladých výskumníkov a doktorandov. Komisia nikdy nebola uzavretým krúžkom, ale dávala priestor mnohým odborníkom na uvedené témy. Ovládanie francúzskeho jazyka je povinnou výbavou člena slovenskej sekcie Francúzsko-česko-slovenskej komisie historikov.

**FORUM OF BRITISH, CZECH AND SLOVAK
HISTORIANS
FÓRUM BRITSKÝCH, ČESKÝCH A SLOVENSKÝCH
HISTORIKOV**

Rok vzniku: 2000
Predseda: PhDr. Edita Ivaničková, CSc. (do novembra 2015),
Mgr. Dušan Segeš, M. A., PhD. (od novembra 2015)
Mailový kontakt: dseges@yahoo.com
Tajomník: momentálne bez tajomníka
Web: <http://users.ox.ac.uk/~bcsforum/index.html>
Členovia: prof. Dr. David Daniel
PhDr. Edita Ivaničková, CSc.
PhDr. Dušan Kováč, DrSc.
PhDr. Elena Mannová, CSc.

Poznámka: V komisii pracoval Mgr. Pavol Lukáč, PhD. (†2004)

Činnosť komisie v rokoch 2011 – 2015: Fórum britských, českých a slovenských historikov sa konštituovalo roku 2000 ako platforma pre stimulovanie diskusie a kontaktov medzi britskými, českými s slovenskými historikmi. Fórum realizuje každé 2 – 3 roky spoločné medzinárodné konferencie, z ktorých spravidla vychádza zborník v angličtine. Okrem toho organizuje tzv. *Forum lectures*, v rámci ktorých sa v troch krajinách striedajú pozývaní odborníci s individuálnymi prednáškami. V rokoch 2011 – 2015 sa uskutočnila medzinárodná konferencia *Czechoslovakia and the Other Occupied Nations in London: The Story of the Exile Revisited After Seventy Years* (Praha, jún 2013). S referátmi za slovenskú sekciu sa zúčastnili E. Ivaničková a D. Segeš. Zborník z konferencie sa pripravuje na vydanie. V rámci *Forum lectures* vystúpil D. Kováč na tému *What is history of Slovakia* (prednáška na Veľvyslanectve SR v Londýne pri príležitosti prezentácie knihy *Slovakia in History*. Londýn, 23. marec 2011).

**SLOVENSKO-NEMECKÁ A ČESKO-NEMECKÁ
KOMISIA HISTORIKOV
DIE DEUTSCH-TSCHECHISCHE UND
DEUTSCH-SLOWAKISCHE HISTORIKERKOMMISSION
ČESKO-NĚMECKÁ A SLOVENSKO-NĚMECKÁ
KOMISE HISTORIKŮ**

Rok vzniku:	1990
Predsedníčka:	PhDr. Edita Ivaničková, CSc.
Mailový kontakt:	histivan@savba.sk, sdhk.slov@gmail.com
Webové sídlo:	http://www.dt-ds-historikerkommission.de/
Členovia:	PhDr. Dušan Kováč, DrSc. prof. PhDr. Roman Holec, CSc. prof. Eduard Nižňanský, CSc. doc. PaedDr. Martin Pekár, PhD. PhDr. Michal Schvarc, PhD.

Činnosť komisie v rokoch 2011 – 2015: Komisia usporadúva spravidla raz do roka vedeckú konferenciu spojenú s pracovným zasadnutím. V minulosti bola občas spojená aj s okrúhlym stolom na dohodnutú tému, v súčasnosti zatiaľ nepravidelne realizuje workshopy doktorandov. Z konferencií sa publikujú zborníky – vždy v Nemecku (nemecká verzia) a striedavo v Prahe a Bratislave (česko-slovenská verzia). Medzi úlohy komisie patria aj ďalšie aktivity, napr. publikovanie odborných stanovísk k sporným historickým témam, vydávanie publikácií, výmena študentov a zabezpečovanie štipendií, stretnutia s novinármi a pod.

V rokoch 2011 – 2015 uskutočnila spoločná komisia tri vedecké konferencie (z toho jednu na Slovensku, v septembri 2015 v Košiciach) a realizovala prvý trojstranný doktorandský workshop (Bratislava, 2012). Jedno vedecké podujatie bolo venované pracovnej diskusii k textom pripravovanej komentovanej zbierky prameňov k dejinám Nemcov, Čechov a Slovákov v 20. storočí, určenej pre vyučovanie na nemeckých, českých a slovenských školách (Hradec Králové, 2013). Projekt sa začal roku 2009 a roku 2016 vyjde nemecká verzia jeho publikácie. V uvedenom období vyšlo tlačou päť zborníkov z konferencií komisie. Na zasadnutí v Košiciach bola prezentovaná publikácia o činnosti trojstrannej komisie za uplynulých 25 rokov.

SLOVENSKO-POLSKÁ KOMISIA HISTORIKOV

Rok založenia:	1996
Predseda:	prof. PhDr. Dušan Škvarna, CSc. (do roku 2011), Mgr. Dušan Segeš, M. A., PhD. (od roku 2011)
Mailový kontakt:	Dusan.Seges@savba.sk
Webové sídlo:	http://www.snkh.sav.sk/slovensko-polska-komisiahistorikov.html
Členovia:	PhDr. Alena Bartlová, CSc. PhDr. Ľubica Kázmerová, CSc. PhDr. Rastislav Kožiak, PhD. PhDr. Juraj Marušiak, PhD. prof. PhDr. Dušan Škvarna, CSc.

Činnosť komisie v rokoch 2011 – 2015: Slovensko-poľská komisia historikov bola založená roku 1996. Jej zriaďovacími inštitúciami sú Historický ústav SAV a Instytut Historii im Tadeusza Manteuffla Polskiej Akademii Nauk. Historicky nadväzuje na činnosť československo-poľskej komisie historikov, zriadenej v 70. rokoch 20. storočia. Rovnako v minulosti, ako aj v súčasnosti má Slovenská sekcia komisie záujem a ambíciu združovať nielen vedeckých pracovníkov HÚ SAV, ale aj pracovníkov z iných akademických a vedeckých inštitúcií na Slovensku. V súčasnosti sú to historici a politológovia z HÚ SAV, Politologického ústavu SAV a Filozofickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici.

Zasadnutia komisie sa uskutočňujú vo forme vedeckých konferencií spravidla každé dva až tri roky. Posledné, v poradí ôsme pracovné stretnutie komisie sa uskutočnilo v Bratislave, kde sa 14. novembra 2013 konala medzinárodná konferencia s názvom *Dva štáty – jedna totalita / Dwa państwa – jeden totalitaryzm*. Ďalšie zasadnutie komisie je naplánované na jar 2017. Miestom jeho konania bude Varšava a tematicky sa bude venovať otázke ranej štátnosti v stredovýchodnej Európe. Členovia slovenskej sekcie komisie sa popri formálnych zasadnutiach stretávajú s poľskými kolegami pri rôznych vedeckých podujatiach niekoľkokrát do roka. Dôležitou formou spolupráce s poľskou historickou obcou, ktorá prekračuje rámec komisie, je členstvo predsedu slovenskej sekcie D. Segeša v redakčných radách poľských historických časopisov (*Dzieje Najnowsze* a *Polska 1944/45 – 1989*). Člen slovenskej sekcie komisie R. Kožiak je zástupca šéfredaktora historického časopisu *Historia Slavorum Occidentis* so sídlom v Poznani.

SLOVENSKO-RUMUNSKÁ KOMISIA HISTORIKOV

Rok vzniku:

Predseda: PhDr. Stanislav Mičev, PhD.

Mailový kontakt: stanislav.micev@muzeumsnp.sk

Tajomník: PhDr. Marek Syrný, PhD.

Webové sídlo: <http://www.snkh.sav.sk/slovensko-rumunska-komisiahistorikov.html>

Členovia: Mgr. Karol Hollý, PhD.
doc. PhDr. Miroslav Kmeť, PhD.
prof. PhDr. Peter Kónya, PhD.
PhDr. Jozef Žatkuliak, CSc.

Činnosť komisie v rokoch 2011 – 2015: Komisia sa stretáva raz za dva roky striedavo na Slovensku a v Rumunsku. V roku 2012 sa uskutočnilo v poradí 10. zasadnutie komisie v Banskej Bystrici (téma stretnutia: *Valašská kolonizácia na Slovensku a slovenská kolonizácia v Rumunsku*), v roku 2014 v Arade (téma stretnutia: *Rok 1989. Pád komunistických režimov v Rumunsku a na Slovensku. 25. výročie od udalostí*). Zo zasadnutí sa pravidelne publikujú zborníky. Na rok 2016 je plánované zasadnutie komisie v Kremnici.

KOMISIA HISTORIKOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY A RUSKEJ FEDERÁCIE

Rok vzniku:	2001
Predsedníčka:	PhDr. Tatiana Ivantyšinová, CSc.
Mailový kontakt:	ivantysynova.tatiana@gmail.com
Podpredsedníčka:	doc. PhDr. Lubica Harbuľová, CSc.
Tajomníčka:	PhDr. Daniela Kodajová, PhD.
Členovia komisie:	Mgr. Juraj Benko, PhD. pplk. PhDr. Jozef Bystrický, CSc. prof. PhDr. Miroslav Daniš, CSc. PhDr. Stanislav Mičev, PhD. doc. Michal Šmigel, PhD. PhDr. Marína Zavacká, PhD.

Činnosť komisie v rokoch 2011 – 2015: Komisia zorganizovala dve medzinárodné konferencie: v Moskve v roku 2012 pod názvom *Sociálne dôsledky vojnových konfliktov v 20. storočí. Historická pamäť* a v Banskej Bystrici v roku 2014 s názvom *Rusko a Slovensko v priesečníkoch dejín. Sté výročie Veľkej vojny a 70. výročie SNP* (publikácia v tlači) a vydala dve publikácie: IVANTYŠYNOVÁ, Tatiana a kol. *Mýtus – stereotyp – obraz. Rusko v slovenských dejinách a kultúre*. Bratislava : Komisia historikov SR a RF-HÚ SAV-Pro Historia, 2011, 147 s.; SERAPIONOVA, Jelena a kol. *Socialnyje posledstva vojennykh konfliktov 20 veka. Istoričeskaja pamjať*. Moskva; Sankt Peterburg : Nestor-Istorija, 2014, 338 s.

SLOVENSKO-MAĎARSKÁ KOMISIA HISTORIKOV

Rok vzniku:	1993 (predtým od roku 1953 Československo-maďarská komisia historikov)
Predseda komisie:	prof. PaedDr. Štefan Šutaj, DrSc. (do 2014), PhDr. Tünde Lengyelová, CSc. (od 2015)
Mailový kontakt:	Tunde.Lengyelova@savba.sk
Členovia komisie:	Mgr. Gabriela Dudeková, PhD. prof. PhDr. Peter Kónya, PhD. prof. PhDr. Ján Lukačka, CSc. doc. PhDr. Vladimír Segeš, CSc. prof. PhDr. Dušan Škvarna, CSc. prof. PaedDr. Štefan Šutaj, DrSc. PhDr. Peter Zelenák, CSc.

Činnosť komisie v rokoch 2011 – 2015: Slovensko-maďarská komisia historikov vzhľadom na záujem oboch zúčastnených strán pracuje v pravidelnom režime. Každoročne sa koná aspoň jedno spoločné podujatie, ale obvykle aj viac. Posledné roky sa práca komisie odvíja na základe spoločných projektov. Väčšina z nich je úspešne zvršená výstupom vo forme konferencie, obvykle aj s publikovanými príspevkami.

Z projektov, ktoré sa začali už dávnejšie pod vedením prof. PaedDr. Štefana Šutaja, DrSc., nie je ukončený projekt *Spoločná slovensko-maďarská učebnica dejepisu*. Dôvodom sú jednak problémy s finalizáciou textov, ale najmä financie. Ďalším projektom je vydávanie spoločného slovensko-maďarského periodika *Kor/ridor*.

Práca komisie okrem nižšie uvedených podujatí spočíva v bohatej prednáškovej činnosti, v ktorej okrem oboch Historických ústavov významnou mierou participujú kultúrne inštitúty – Balassiho inštitút v Bratislave a Kultúrny inštitút SR v Budapešti. V roku 2011 sa uskutočnili dve podujatia: 1. Sympóziu *Etnické stereotypy, ich funkcie a interpretácie v slovenskej a maďarskej historiografii*, ktoré sa konalo 6. – 7. septembra 2011 v Komárne a Komárne. Texty prednášok boli publikované v internetovom periodiku *Forum Historiae*, 2/2012. 2. Medzinárodný vedecký seminár *Hľadanie spoločného jazyka o spoločnej minulosti – dialóg mladej generácie slovenských a maďarských historikov* bol organizovaný pod záštitou Ministerstva zahraničných vecí SR a Katedry histórie FF UPJŠ v Košiciach a uskutočnil sa v Bratislave 24. – 25. novembra 2011.

V roku 2012 sa v spolupráci s Historickým ústavom SAV a Historickým ústavom MAV uskutočnila významná medzinárodná konferencia *Šľachtické a panovnícke dvory v období neskorého stredoveku a raného novoveku*. Miestom podujatia v dňoch 22. – 25. 10. 2012 bolo Kongresové centrum SAV Smolenice. Zúčastnilo sa ho 13 účastníkov z Maďarska, 9 zo Slovenska, 3 z Česka a po jednom z Rumunska a Poľska.

V rokoch 2013 – 2015 prebiehal bilaterálny projekt SAV a MAV *Fikcia a skutočnosť, symbol a politikum. Vykonštruované prvky spoločnej slovensko-maďarskej minulosti*, v rámci ktorého sa uskutočnili tri konferencie k danej problematike. V septembri 2015 bol v spolupráci s predsedníčkou maďarskej časti komisie dr. Enikő Csukovits podaný nový bilaterálny projekt na roky 2016 – 2018 *Meniace sa hranice – prežívanie premien*.

SLOVENSKO-UKRAJINSKÁ KOMISIA HISTORIKOV

Rok vzniku:	1999
Predseda:	PaedDr. Marián Gajdoš, CSc.
Mailový kontakt:	gajdosm@saske.sk
Tajomníčka:	doc. PhDr. Ľubica Harbulová, CSc. (lubica.harbulova@unipo.sk)
Členovia:	prof. PhDr. Michal Danilák, CSc. (prvý predseda komisie v r. 1999 – 2005) prof. PhDr. Miroslav Daniš, CSc. PhDr. Stanislav Konečný, CSc. prof. PhDr. Peter Švorc, CSc. doc. PhDr. Michal Šmigel, PhD.

Poznámka: Zakladajúcimi členmi komisie boli a v nej pracovali: PhDr. Daniela Kodajová, PhD., PhDr. Ľudovít Haraksim, CSc. (†2008), PhDr. Michal Barnovský, DrSc. (†2008).

Činnosť komisie v rokoch 2011 – 2015: V uvedených rokoch sa na Slovensku uskutočnili dve zasadnutia komisie, a to v novembri 2011 a 7. novembra 2014. Uskutočnili sa v súvislosti s medzinárodnými konferenciami *Národné rady v regióne Karpát na sklonku druhej svetovej vojny* a *Metodologické a koncepcné otázky výskumu dejín Rusínov a Ukrajincov v stredovýchodnej Európe*. Plánované stretnutia komisie na Ukrajine v rokoch 2013 a 2015 sa vzhľadom na tamojší ekonomický a politický vývoj neuskutočnili. Pripravuje sa pracovné stretnutie slovensko-ukrajinskej komisie historikov v prvom polroku 2016 aj vzhľadom na plánované personálne zmeny v ukrajinskej časti komisie, a zasadnutie komisie v novembri 2016 spojené s konferenciou *Ukrajinci a Rusíni v období poststalinizmu*.

*PhDr. Viliam Čičaj, CSc., predseda SHS podáva správu
o činnosti SHS v rokoch 2006 – 2011; rokovanie prvej časti zjazdu viedol
prof. PhDr. Peter Švorc, CSc., podpredseda SHS*

PhDr. Dušan Kováč, DrSc., na 14. zjazde SHS v Prešove prevzal vedenje Slovenske historičke družbe pri SAV na nasledujúce roky 2011 – 2016

Z DEJÍN SLOVENSKEJ HISTORICKEJ SPOLOČNOSTI PRI SLOVENSKEJ AKADEMII VIED

Slovenská historická spoločnosť pri Slovenskej akadémii vied (SHS pri SAV) vznikla pred 70 rokmi, na zakladajúcom valnom zhromaždení 14. – 16. apríla 1946 v Piešťanoch, ako združenie profesionálnych historikov. Jej prvým predsedom sa stal prof. Daniel Rapant, ktorý ale bol po roku 1948 nútený z politických príčin odstúpiť z vedenia SHS. Jeho nástupcom sa stal prof. Branislav Varsík, ktorého vo vedení v roku 1950 nahradil Július Barták. V 50. rokoch 20. storočia Slovenská historická spoločnosť prakticky zanikla, keďže vo vtedajšej podobe nemohla vykonávať svoju činnosť.

Slovenská historická spoločnosť bola obnovená na valnom zhromaždení 22. júna 1957 v Bratislave a stala sa súčasťou Československej historickej spoločnosti, založenej 26. júna 1957. Predsedom obnovenej SHS sa stal prof. Karol Goláň (vo funkcii pôsobil do svojej smrti 31. 7. 1961), ďalšími predsedami boli prof. Branislav Varsík (1961 – 1966), prof. Miloš Gosiorovský (1966 – 1970), Dr. Ľudovít Holotík (1970 – 1981) a Dr. Miroslav Kropilák (1981 – 1990).

Zmena politických pomerov po novembri 1989 umožnila znovu konštituovať politicky nezávislú Slovenskú historickú spoločnosť. Na zjazde SHS roku 1991 v Bratislave bol za jej predsedu zvolený prof. Richard Marsina, druhýkrát bol zvolený r. 1996 na zjazde v Trenčíne a z funkcie odstúpil r. 1997 zo zdravotných dôvodov. Funkciu prevzal PhDr. Viliam Čičaj, CSc., a pôsobil v nej až do zjazdu v Prešove 26. – 28. apríla 2011. Na ďalšie 5-ročné funkčné obdobie bol za predsedu zvolený PhDr. Dušan Kováč, DrSc.

Od svojho založenia zorganizovala Slovenská historická spoločnosť 14 zjazdov, ktoré boli jednak jej valným zhromaždením, zároveň ale vždy spojené s vedeckou konferenciou na aktuálnu tému. Materiály zo zjazdov boli pravidelne uverejňované v Historickom časopise a od roku 2001 aj na webovej stránke SHS.

Prehľad doterajších zjazdov SHS:

1. zjazd – 1946 v Piešťanoch
2. zjazd – 1948 v Košiciach
3. zjazd – 1959 v Bratislave
4. zjazd – 1962 v Košiciach
5. zjazd – 1965 v Banskej Bystrici
6. zjazd – 1968 v Martine

7. zjazd – 1975 v Bratislave
8. zjazd – 1981 v Bratislave
9. zjazd – 1986 v Nitre
10. zjazd – 1991 v Bratislave
11. zjazd – 1996 v Trenčíne
12. zjazd – 2001 v Smoleniciach
13. zjazd – 2006 v Banskej Bystrici
14. zjazd – 2011 v Prešove

Podrobnejšie pozri: <http://www.shs.sav.sk/index.php?id=dejiny>

Profil SHS

Slovenská historická spoločnosť pri SAV je dobrovoľným, výberovým združením pracovníkov z oblasti histórie a príbuzných vedných disciplín. Jej cieľom je podporovať vedecký výskum v oblasti histórie a príbuzných vedných disciplín, ako aj šírenie poznatkov o dejinách v spoločnosti prostredníctvom publikačnej činnosti a organizovania vedeckých a vedecko-populárnych podujatí pre odbornú aj širokú verejnosť. Ako profesijná organizácia má tiež za cieľ chrániť odborné záujmy pracovníkov vo všetkých odboroch historickej práce, ako aj brániť slobodu a etiku vedeckého bádania a myslenia. Osobitný dôraz kladie najmä na prípravu mladých historikov a ich zapájanie do činnosti SHS. Slovenská historická spoločnosť reprezentuje slovenskú historickú vedu na medzinárodných fórach, má právo samostatne vystupovať v zahraničných stykoch.

SHS pri SAV sa riadi stanovami. Člení sa na odborné a regionálne sekcie. Najvyšším orgánom SHS je Valné zhromaždenie členov, ktorí na ňom volia Výbor SHS a Slovenský národný komitét historikov. Výbor SHS na čele s predsedom riadi činnosť SHS v období medzi valnými zhromaždeniami.

Podrobnejšie pozri: <http://www.shs.sav.sk/>

STANOVY SLOVENSKEJ HISTORICKEJ SPOLOČNOSTI PRI SLOVENSKEJ AKADEMII VIED

V záujme rozvoja historickej vedy na Slovensku bola založená Slovenská historická spoločnosť pri Slovenskej akadémii vied, ktorá sa riadi týmito stanovami:

§ 1

Všeobecné ustanovenia

- 1/ Slovenská historická spoločnosť pri Slovenskej akadémii vied (ďalej len Spoločnosť) je dobrovoľným, výberovým združením pracovníkov z oblasti histórie a príbuzných vedných disciplín.

§ 2

Sídlo a pôsobnosť Spoločnosti

- 1/ Sídлом Spoločnosti je Bratislava, mestská časť Staré mesto, Klemensova 19, 813 64 Bratislava.
- 2/ Spoločnosť je samostatnou právnickou osobou.
- 3/ Svoju činnosť vykonáva na území Slovenskej republiky.

§ 3

Úlohy Spoločnosti

Cieľom Spoločnosti je:

- 1/ Chrániť odborné záujmy pracovníkov vo všetkých odboroch historickej práce, napomáhať ich uplatnenie v živote spoločnosti, brániť slobodu a etiku vedeckého bádania a myslenia, napomáhať rozvoj historického bádania, rozširovať poznatky získané na poli vedeckého výskumu medzi svojím členstvom i vo verejnosti. Dbáť najmä na prípravu mladých historikov a zapájať ich do činnosti Spoločnosti.
- 2/ Uskutočňovať tieto ciele usporadúvaním zjazdov, vedeckých sympózií, seminárov, prednášok a iných verejných, kultúrnych a vzdelávacích aktivít. Podporovať publikačnú a edičnú činnosť.
- 3/ Organizovať prednášky historikov zo zahraničia a starať sa o nadväzovanie medzinárodných kontaktov.

- 4/ Spoločnosť reprezentuje slovenskú historickú vedu na medzinárodných fórach, má právo samostatne vystupovať v zahraničných stykoch.

§ 4

Členstvo v Spoločnosti

- 1/ Členovia spoločnosti sú riadni a čestní
- 2/ Čestným členom Spoločnosti sa môže stať jednotlivec, ktorý sa zvlášť zaslúži o rozvoj historických vied. Právo udeliť čestné členstvo prináleží Výboru Spoločnosti.
- 3/ Riadnym členom Spoločnosti sa môže stať každý, kto má ukončené vysokoškolské vzdelanie v odbore história alebo príbuzných vedných disciplín, pracuje vo vedeckom výskume, venuje sa pedagogickej práci alebo vlastivednej činnosti.
- 4/ K prijatiu za riadneho člena Spoločnosti je potrebné: podať členskú prihlášku a odporúčenie aspoň dvoch členov Spoločnosti. Prijatie za riadneho člena schvaľuje Výbor Spoločnosti.
- 5/ Nadobudnutie členstva sa datuje odo dňa jeho schválenia Výborom Spoločnosti.
- 6/ Výšku členského stanovuje Výbor Spoločnosti.

§ 5

Práva členov

- 1/ Člen Spoločnosti má právo zúčastňovať sa na Valných zhromaždeniach a na všetkých ostatných podujatiach Spoločnosti, podávať návrhy Výboru a Valnému zhromaždeniu, voliť a byť volený do všetkých orgánov Spoločnosti.
- 2/ Každý člen Spoločnosti má právo na informácie o jej činnosti, podujatiach celoslovenského charakteru, činnosti príslušných Sekcií a tiež o medzinárodných stykoch a konferenciách Spoločnosti.

§ 6

Povinnosti členov

- 1/ Zachovávať ustanovenia stanov a plniť platné rozhodnutia Valného zhromaždenia.
- 2/ Platiť členské príspevky a všemožne napomáhať rozvoj Spoločnosti.

§ 7

Zánik členstva

- 1/ Členstvo zaniká úmrtím, vystúpením alebo vylúčením zo Spoločnosti.

- 2/ Člena možno vylúčiť zo Spoločnosti na základe rozhodnutia Výboru pre neplatenie členských príspevkov po obdobie dlhšie ako 2 roky alebo pre iné veľmi závažné dôvody.
- 3/ Proti vylúčeniu má člen právo odvolať sa Valnému zhromaždeniu.

§ 8

Orgány Spoločnosti

- 1/ Orgánmi Spoločnosti sú:
 - a/ Valné zhromaždenie
 - b/ Výbor Spoločnosti
 - c/ Predsedníctvo Výboru
 - d/ Slovenský národný komitét historikov
 - e/ Kontrolným orgánom Spoločnosti pre hospodársku činnosť sú revízi.

§ 9

Valné zhromaždenie

- 1/ Valné zhromaždenie je najvyšším orgánom Spoločnosti. Môže byť riadne a mimoriadne. Riadne Valné zhromaždenie sa zvoláva raz za päť rokov, mimoriadne podľa potreby na základe rozhodnutia Výboru Spoločnosti, alebo na žiadosť aspoň tretiny riadnych členov. Musí sa zvolať najneskôr do mesiaca po predložení príslušnej žiadosti Výboru Spoločnosti. Konanie Valného zhromaždenia oznamuje Výbor Spoločnosti členom Spoločnosti najmenej 14 dní pred jeho zvolaním.
- 2/ Valné zhromaždenie je uznášaniaschopné, ak je prítomná najmenej polovica riadnych členov. Ak v stanovenom čase nepríde potrebný počet členstva, koná sa Valné zhromaždenie po polhodinovej čakacej lehote za prítomnosti akéhokoľvek počtu členstva alebo sa odloží na neskorší termín. O alternatíve rozhodnú prítomní členovia hlasovaním.
- 3/ Za prijaté uznesenie sa považuje návrh, za ktorý hlasuje väčšina prítomných členov Spoločnosti. Pri rovnosti hlasov rozhoduje hlas predsedu.
- 4/ Zmena alebo prijatie nových stanov sú možné len za súhlasu dvoch tretín členstva prítomného na Valnom zhromaždení.
- 5/ Valné zhromaždenie riadi predseda Spoločnosti.
- 6/ Do kompetencie Valného zhromaždenia patrí:
 - a/ navrhovať, meniť a vykladať stanovy Spoločnosti,
 - b/ posudzovať správy o činnosti odstupujúceho Výboru a revízorov a rozhodovať o udelení absolutória,

- c/ voliť Výbor Spoločnosti, Slovenský národný komitét historikov a re-vízorov, a to priamym a tajným hlasovaním, pričom počet kandidá-tov musí prevyšovať počet zvolených členov,
- d/ potvrdzovať predsedov Sekcií zvolených ich členmi,
- e/ rozhodovať o odvolaniach proti rozhodnutiam Výboru,
- f/ rozhodovať o zásadných záležitostiach Spoločnosti, pokiaľ tieto ne-spadajú do kompetencie Výboru,
- g/ odvolávať funkcionárov, ktorí by si neplnili svoje povinnosti alebo konali v rozpore so stanovami a záujmami členstva.

§ 10

Výbor Spoločnosti

- 1/ Výbor Spoločnosti je výkonným orgánom Valného zhromaždenia; riadi činnosť Spoločnosti v období medzi zasadaniami Valného zhromaždenia.
- 2/ Výbor tvoria: predseda, dvaja podpredsedovia, vedecký tajomník, hos-podár a ďalší členovia Výboru, ktorých počet stanoví Valné zhromaž-denie. Členmi Výboru sú aj predsedovia jednotlivých Sekcií, potvrdení Valným zhromaždením Spoločnosti.
- 3/ Výbor volí zo svojich členov, zvolených Valných zhromaždením Spoloč-nosti, Predsedníctvo, t. j. predsedu, podpredsedov, vedeckého tajomníka a hospodára.
- 4/ Výbor Spoločnosti volí Valné zhromaždenie tajným hlasovaním na ob-dobie päť rokov s výnimkou predsedov Sekcií, ktorí sú volení členmi Sekcie.
- 5/ Do tej istej funkcie vo Výbore Spoločnosti môže byť funkcionár volený najviac na dve volebné obdobia za sebou.
- 6/ Predsedov Sekcií potvrdzuje Valné zhromaždenie.
- 7/ Za členov Výboru, ktorí trvalo prestanú vykonávať svoje funkcie, povo-láva Výbor náhradníkov v takom poradí, koľko získali hlasov pri voľ-bách Výboru na Valnom zhromaždení.
- 8/ Výbor je schopný uznášať sa za prítomnosti aspoň polovice svojich čle-nov.
- 9/ Za uznesenie Výboru sa považuje návrh, za ktorý hlasovala väčšina prí-tomných. Pri rovnosti hlasov rozhoduje hlas predsedu.
- 10/ Úlohou Výboru je raz za päť rokov usporiadať zjazd slovenských histori-kov. Výbor zodpovedá za program a organizáciu zjazdu.

§ 11

Predsedníctvo Výboru Spoločnosti

- 1/ Predsedníctvo je operatívnym orgánom Výboru. Plní niektoré úlohy, hlavne vedie bežné záležitosti Spoločnosti v období medzi schôdzami Výboru.
- 2/ Predsedníctvo Výboru tvorí predseda Spoločnosti, dvaja podpredsedovia, vedecký tajomník a hospodár.

§ 12

Slovenský národný komitét historikov

- 1/ Členov Slovenského národného komitétu historikov volí tajným hlasovaním Valné zhromaždenie z radov členov Slovenskej historickej spoločnosti.
- 2/ Slovenský národný komitét historikov sa riadi vlastným štatútom, schváleným Valným zhromaždením Spoločnosti.
- 3/ Predseda Slovenského národného komitétu historikov, alebo ním poverený člen Slovenského národného komitétu historikov sa zúčastňuje zasadaní Výboru Spoločnosti a predseda Spoločnosti alebo ním poverený člen Výboru Spoločnosti sa zúčastňuje zasadaní Slovenského národného komitétu historikov.

§ 13

Revízori

- 1/ Revíznym orgánom Spoločnosti sú traja revízori volení na Valnom zhromaždení na obdobie piatich rokov.
- 2/ Úloha revízorov je kontrolovať hospodárenie Spoločnosti a dbať o dodržiavanie platných predpisov.
- 3/ Revízori podávajú správu o kontrole hospodárenia Spoločnosti Valnému zhromaždeniu. Bez správy revízorov sa nemôže udeliť absolútorium odstupujúcemu Výboru Spoločnosti.

§ 14

Sekretariát Spoločnosti

- 1/ Výbor si môže zriadiť Sekretariát Spoločnosti, ktorému určuje rámce jeho štruktúru a náplň činnosti.
- 2/ Činnosť Sekretariátu kontroluje Predsedníctvo Výboru Spoločnosti a vedie ho vedecký tajomník Spoločnosti.

§ 15

Členenie Spoločnosti

- 1/ Členovia Spoločnosti sa môžu združovať do Sekcií.
- 2/ Sekcie Spoločnosti môžu byť:
 - a/ odborné
 - b/ regionálne.
- 3/ Úlohou Sekcií je umožniť prácu členov Sekcie v oblasti svojho záujmu.
- 4/ Sekcia musí mať aspoň 10 členov, ktorí sú členmi Spoločnosti.
- 5/ Sekcia si zo svojich radov volí predsedu a podľa potreby aj iných funkcionárov. Výsledok voľby oznámi Výboru Spoločnosti.
- 6/ Predsedov Sekcií potvrdzuje vo funkcii Valné zhromaždenie Spoločnosti. Valným zhromaždením Spoločnosti potvrdení predsedovia Sekcií sa stávajú členmi Výboru Spoločnosti so všetkými právami okrem práva byť zvolení za predsedu, podpredsedu, vedeckého tajomníka a hospodára.
- 7/ Ak dôjde k zmene vo funkcii predsedu Sekcie pred konaním Valného zhromaždenia, nový predseda sekcie až do potvrdenia Valným zhromaždením sa stáva pridruženým členom Výboru Spoločnosti, bez práva hlasovať.
- 8/ Sekcie sa riadia Stanovami Spoločnosti. Svoju odbornú a organizačnú prácu si riadia autonómne.
- 9/ Každý člen Spoločnosti môže pracovať v ľubovoľnom počte Sekcií.
- 10/ Zakladanie a rozpúšťanie Sekcií patrí do kompetencie Výboru Spoločnosti. Vznik a zánik nových Sekcií predkladá Výbor Spoločnosti na schválenie nasledujúcemu Valnému zhromaždeniu.

§ 16

Hospodárenie Spoločnosti

- 1/ Hmotné prostriedky na činnosť Spoločnosti tvoria členské príspevky, dotácie poskytované Slovenskou akadémiou vied alebo inými ustanovizňami a príjmy z vlastnej činnosti. Spoločnosť predkladá orgánom SAV výročnú správu o činnosti a hospodárení.
- 2/ Výbor zostaví koncom každého roka plán činnosti a na jeho podklade finančný rozpočet na budúci rok, ktoré predloží príslušným orgánom SAV.
- 3/ Spoločnosť hospodári na základe schváleného plánu a rozpočtu na príslušný rok. Platby a príjmy Spoločnosti prebiehajú na účte Spoločnosti v peňažnom ústave.
- 4/ Za majetok Spoločnosti zodpovedá Výbor Spoločnosti, ktorý správou majetku poverí hospodára.

§ 17

Zastupovanie Spoločnosti

- 1/ V mene Spoločnosti jednajú a majú podpisové právo predseda, vedec-ký tajomník a hospodár tak, že k názvu Spoločnosti pripoja svoj podpis a označenie funkcie. V hospodársko-finančných záležitostiach sa vyžadujú podpisy najmenej dvoch oprávnených osôb.
- 2/ Výbor môže splnomocniť svojich jednotlivých členov, aby v rozsahu, ktorý určí, zastupovali Spoločnosť a jednali v jej mene.

§ 18

Zánik Spoločnosti

- 1/ Spoločnosť zanikne, ak sa o jej zániku uznesie Valné zhromaždenie dvojtretinovou väčšinou prítomných členov.
- 2/ Ak Spoločnosť zanikne, majetok, ktorý zostane po úhrade jej záväzkov, prípadne Slovenskej akadémii vied s podmienkou, že ho odovzdá inej dobrovoľnej organizácii, ktorá sa rozhodne plniť úlohy zaniknutej spoločnosti.

§ 19

Záverečné a prechodné ustanovenia

- 1/ Tieto stanovy nadobúdajú účinnosť dňom 2. 10. 2012.
- 2/ **§ 15** odst. 6 nadobúda účinnosť až po Valnom zhromaždení Spoločnosti, ktoré sa bude konať po schválení stanov.
- 3/ Stanovy Spoločnosti, ktoré Ministerstvo vnútra SR zaregistrovalo pod. č. VVS/1-909/90-169 a ich účinnosť potvrdilo 24. 5. 1991, strácajú platnosť schválením nových stanov.

Ministerstvo vnútra SR vzalo tieto stanovy na vedomie 28. 3. 2013.

Číslo spisu: VVS/1-909/90-169-1

VÝBOR SLOVENSKEJ HISTORICKEJ SPOLOČNOSTI

Predseda: PhDr. **Dušan Kováč**, DrSc.
Historický ústav Slovenskej akadémie vied (SAV)
Bratislava

Podpredsedovia: PhDr. **Rastislav Kožiak**, PhD.
Univerzita Mateja Bela,
Fakulta humanitných vied, Katedra histórie
Banská Bystrica

prof. PhDr. **Peter Švorc**, CSc.
Prešovská univerzita,
Filozofická fakulta, Inštitút histórie
Prešov

Vedecká tajomníčka: Mgr. **Gabriela Dudeková**, PhD.
Historický ústav SAV
Bratislava

Hospodárka: Mgr. **Diana Duchoňová**, PhD.
Historický ústav SAV
Bratislava

Ďalší volení členovia Mgr. **Miroslav Michela**, PhD.
Výboru SHS: doc. PaedDr. **Martin Pekár**, PhD.
prof. PaedDr. **Štefan Šutaj**, DrSc.
PhDr. **Pavol Šimunič**, CSc.
doc. PhDr. **Marián Skladaný**, CSc.
PhDr. **Milan Zemko**, CSc. († 2013)
Mgr. **Martina Orosová** (v r. 2013 nastúpila
ako náhradníčka)

Predsedia Sekcií SHS – členovia Výboru ex offo:

a) **Odborné sekcie:**

PhDr. **Michal Bada**, PhD. (Sekcia pre dejiny miest)
Mgr. **Miloslav Čaplovič**, PhD. (Sekcia pre vojenské dejiny)
PhDr. **Eva Frimmová**, CSc. (Sekcia pre dejiny knižnej kultúry)

doc. PhDr. **Miroslav Kamenický**, CSc. (Sekcia pre hospodárske a sociálne dejiny)
PhDr. Ľubica **Kázmerová**, CSc. (Sekcia pre novšie dejiny)
prof. PhDr. **Mária Kohútová**, CSc. (Sekcia pre cirkevné dejiny)
Mgr. **Michal Kšiňan**, PhD. (Sekcia pre všeobecné dejiny)
doc. PhDr. **Juraj Roháč**, CSc. (Sekcia archívnictva a pomocných vied historických)
PhDr. **Tünde Lengyelová**, CSc. (Sekcia pre rodové štúdie)
PhDr. **Eva Kowalská**, DrSc. (Sekcia pre dejiny 18. storočia)
Mgr. **Diana Duchoňová**, PhD. (Sekcia pre dejiny dvorskej kultúry)
doc. PaedDr. **Martin Pekár**, PhD. (Sekcia pre vysokoškolské vzdelávanie a odborovú didaktiku)

b) Regionálne sekcie:

Mgr. **Miroslav Toman** (Klub trenčianskych historikov SHS)
Mgr. **Katarína Beňová** (Kružok historikov SHS v Topoľčanoch)
Mgr. **Patrik Kunec**, PhD. (Spolok banskobystrických historikov SHS)
Mgr. **Miroslav Palárik**, PhD. (Nitriansky spolok historikov)
doc. Mgr. **Jaroslav Nemeš**, PhD. (Spolok historikov v Ružomberku pri SHS)
PhDr. **Henrieta Žažová**, PhD. (Tyrnavia – Spolok trnavských historikov)

Revízná komisia: doc. PhDr. **Miroslav Kamenický**, CSc.
prof. PhDr. **Jozef Baďurík**, CSc.
Mgr. **Peter Kralčák**

ŠTATÚT SLOVENSKEHO NÁRODNÉHO KOMITÉTU HISTORIKOV

§ 1

Všeobecné ustanovenia

Slovenský národný komitét historikov (SNKH) je orgánom SHS, ktorý zastupuje slovenských historikov v kontaktoch s organizáciami historikov v zahraničí. Cieľom SNKH je napomáhať rozvoj historickej vedy na Slovensku prostredníctvom medzinárodnej spolupráce. Za tým účelom spolupracuje s vedeckými a univerzitnými pracoviskami v oblasti histórie a príbuzných vied na Slovensku.

§ 2

Členstvo v Comité international des Sciences historiques

SNKH je riadnym členom Comité International des Sciences Historiques (CISH). Ako jeden z národných komitétov CISH sa podieľa každých päť rokov na svetových kongresoch historických vied a v medziobdobí na Generálnych zhromaždeniach CISH.

Voči CISH má finančné záväzky vo forme stanoveného ročného členského poplatku.

SNKH zaznamenáva a berie na vedomie účasť slovenských historikov v priradených komisiách CISH.

§ 3

Vznik a zánik členstva v SNKH

Členov SNKH volí Valné zhromaždenie Slovenskej historickej spoločnosti na obdobie piatich rokov tajným hlasovaním. Zloženie kandidátky predkladá SNKH Valnému zhromaždeniu SHS, ktoré ju môže doplniť z pléna o profilujúcich historikov s adekvátnymi odbornými znalosťami. Na prvom zasadnutí novozvoleného SNKH si jeho členovia zvolia v tajnom hlasovaní predsedu, podpredsedu a generálneho tajomníka. Na zvolenie do týchto funkcií je potrebná nadpolovičná väčšina hlasov členov SNKH. Výsledky volieb a zloženie nového SNKH oznamuje novozvolený predseda príslušnému orgánu SAV, ktorý ich berie na vedomie. Pred uplynutím päťročného mandátu môže Valné zhromaždenie SHS zo závažných dôvodov odvolať predsedu alebo člena / členov SNKH. O prípadnom zániku SNKH rozhoduje VZ SHS dvojtretinovou väčšinou prítomných členov SHS v tajnom hlasovaní.

§ 4

Členstvo a sídlo SNKH

SNKH má jedenásť členov. V prípade, že sa člen vzdá účasti v komitáte, je z neho odvolaný alebo prestane byť jeho členom z inej príčiny, do SNKH nastupuje ďalší člen s nasledujúcim najvyšším počtom hlasov získaných pri voľbe komitátu na VZ SHS.

Nový komitát na svojom prvom zasadnutí volí vedenie SNKH – predsedu, podpredsedu a generálneho tajomníka.

Sídlo SNKH je pri inštitúcii, v ktorej pôsobí predseda komitátu.

§ 5

Úlohy SNKH

SNKH predovšetkým:

Udržiava pracovné kontakty s Výborom SHS a historickými pracoviskami na Slovensku. Predseda SNKH sa zúčastňuje na zasadnutiach Výboru SHS a predsedu Výboru SHS na zasadnutiach komitátu. V oboch prípadoch majú predsedovia poradný hlas. V prípade potreby môže tak predseda SNKH, ako aj predseda výboru SHS poveriť iného člena SNKH resp. výboru SHS, aby ho na zasadnutí zastupoval.

Reprezentuje slovenskú historickú vedu na medzinárodných fórach, má právo samostatne vystupovať v zahraničných stykoch.

Udržiava kontakty s Byrom CISH a podľa rozhodnutia Byra a Generálneho zhromaždenia sa podieľa na činnosti CISH.

V spolupráci s Výborom SHS a historickými pracoviskami na Slovensku iniciuje a koordinuje prípravu a účasť slovenskej historickej vedy na svetových kongresoch historických vied a na Generálnych zhromaždeniach CISH.

Nadväzuje styky so zahraničnými národnými komitétmi a usporadúva v spolupráci s nimi vedecké podujatia.

Môže organizovať medzinárodné sympóziá a prednášky historikov zo zahraničia, stará sa o nadväzovanie a udržiavanie medzinárodných vedeckých kontaktov.

Na riadnych Valných zhromaždeniach SHS podáva výkaz o svojej činnosti. O svojej práci každoročne informuje aj Predsedníctvo SAV.

Schádza sa podľa potreby, minimálne však raz do roka.

Informuje historickú obec o činnosti CISH a svojej práci prostredníctvom Valných zhromaždení SHS a historických periodík, predovšetkým *Historického časopisu*.

§ 6

Dvojstranné komisie

SNKH rozhoduje po dohode so zahraničným partnerom o vzniku a zániku dvojstranných, resp. viacstranných komisií historikov.

Menuje a odvoláva predsedu a členov slovenských sekcií dvojstranných, resp. viacstranných komisií historikov.

Priebežne sleduje a hodnotí ich činnosť. Raz do roka pozýva predsedov slovenských sekcií komisií na zasadnutie SNKH.

§ 7

Rokovací poriadok

Slovenský národný komitét historikov je schopný uznávať sa, pokiaľ je prítomná nadpolovičná väčšina jeho členov.

§ 8

Hospodárenie SNKH

SNKH nedisponuje vlastnými finančnými prostriedkami.

Členský príspevok SNKH v CISH hradí SAV.

§ 9

Záverečné ustanovenia

Štatút SNKH a jeho prípadné zmeny nadobúdajú platnosť po schválení Valným zhromaždením SHS. SNKH môže navrhovať zmeny svojho Štatútu po súhlase dvoch tretín svojich členov. S navrhovanými zmenami musí oboznámiť Výbor SHS najmenej 2 mesiace pred Valným zhromaždením SHS.

Schválené na zasadnutí SNKH dňa 25. júna 2012

SLOVENSKÝ NÁRODNÝ KOMITÉT HISTORIKOV 2011 – 2015

Predseda:	PhDr. Bohumila Ferenčuhová, DrSc.
Podpredseda:	prof. PhDr. Roman Holec, CSc.
Generálny sekretár:	PhDr. Katarína Hradská, PhD.
Členovia:	plk. Mgr. Miloslav Čaplovič, PhD. doc. PhDr. Ľubica Harbuľová, CSc. PhDr. Rastislav Kožiak, PhD. PhDr. Slavomír Michálek, DrSc. Mgr. et Mgr. Ondrej Podolec, PhD. Mgr. Dušan Segeš, M. A., PhD. prof. PaedDr. Štefan Šutaj, DrSc. prof. PhDr. Peter Švorc, CSc.

SLOVENSKÁ HISTORICKÁ SPOLOČNOSŤ PRI SAV
(kontaktné informácie)

Poštová adresa:

Slovenská historická spoločnosť pri SAV
P. O. Box 198, Klemensova 19, 814 99 Bratislava
Slovenská republika

Mailová adresa:

histspol@savba.sk

Webové sídlo:

<http://www.shs.sav.sk/>

FB profil:

[facebook.com/SlovenskaHistorickaSpolocnost](https://www.facebook.com/SlovenskaHistorickaSpolocnost)

Číslo účtu:

IBAN: SK8509000000000173321662; GIBASKBX

POZNÁMKY

POZNÁMKY

Štrbské pleso

POZNÁMKY

15. zjazd
Slovenskej historickej spoločnosti pri Slovenskej akadémii vied
a vedecká konferencia *História, historiografia a etika*

(Zjazdový bulletin SHS pri SAV, 2016)

Zostavili:
Peter Švorc a Martin Pekár

Fotografia na obálke:
Rotunda svätého Juraja v Skalici
(postavená bola v ranorománskom štýle zrejme už v 11. storočí.
Neskôr bola prestavaná v gotickom a barokovom štýle).
Foto Peter Švorc

Fotografie v publikácii:
Martin Ďurišin
(str. 6, 24, 75, 76)
Branislav Švorc
(str. 4-5, 12, 20, 56, 94-95)

Sadzba:
Ing. Stanislav Kurimai

Pre Slovenskú historickú spoločnosť pri SAV v Bratislave
vydalo vydavateľstvo UNIVERSUM-EU, s. r. o.
Javorinská 26, 080 01 Prešov
(www.universum-eu.sk)

Bratislava – Prešov 2016

ISBN 978-80-89046-94-2

HISTORICKÝ ÚSTAV
SLOVENSKEJ AKADEMIE VIED

PRVÁ STAVEBNÁ SPORITEĽŇA

Veľvyslanectvo
Poľskej republiky
v Bratislave

ISBN 978-80-89046-94-2

9 788089 046942